

**UCHWAŁA NR IV/18/2015
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 23 stycznia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żarów na lata 2015 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 182 z późn. zm.), Rada Miejska w Żarowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żarów na lata 2015 – 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do:
Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Żarowie
z dnia

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ŻARÓW
NA LATA 2015 - 2020**

Styczeń 2015 r

Spis treści

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA	4
1. DOKUMENTY STRATEGICZNE STANOWIĄCE ŹRÓDŁO OPRACOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	6
2. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	10
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	12
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	12
2. DEMOGRAFIA	14
3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	15
4. OBSZAR DZIAŁAŃ NA RZECZ DZIECKA	19
5. WSPIERANIE RODZINY - ASYSTENT RODZINY	26
6. OSOBY BEZROBOTNE	28
7. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ	30
8. OBSZAR PRZESTĘPCZOŚCI.....	35
9. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	38
10. OSOBY STARSZE I NIEPEŁNOSPRAWNE	44
11. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŻARÓW.....	48
12. ANALIZA SWOT	51
13. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	59
14. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE	60
15. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	67

16. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	69
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	70
1. MISJA	70
2. CELE STRATEGICZNE	73
3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	81
IV. UWAGI KOŃCOWE	83

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany lub poprawy tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Dotyczy w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze środowiskiem lokalnym. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żarów na lata 2015 – 2020 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również takie, które wynikają z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych lokalnego środowiska. Obowiązek opracowania jej wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j.: Dz. U. z 2011, Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz.

1456 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 07 września 2008 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j.: Dz. U. z 2012, poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j.: Dz. U. z 2013, poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (t.j.: Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 07 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j.: Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572).

Wsparciem dla Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są gminne programy tj. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Wspierania Rodziny, a także programy rządowe i unijne m.in. Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”.

Podczas formułowania założeń Strategii wzięto pod uwagę zapisy Narodowej Strategii Integracji Społecznej, Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego, Strategii Rozwoju Gminy Żarów, Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowana została przez zespół powołany Zarządzeniem Nr 8/2015 Burmistrza Miasta Żarów z dnia 08 stycznia 2015 r.

1. DOKUMENTY STRATEGICZNE STANOWIĄCE ŹRÓDŁO OPRACOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żarów, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

A. „EUROPA 2020” STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Jest to nowa długookresowa Strategia Rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010 – 2020, która została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r., zastępując realizowaną w latach 2000 – 2010 Strategię Lizbońską. Strategia zakłada osiągnięcie do 2020 r. następujących celów:

- cel 1: osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%
- cel 2: poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo – rozwojowej
- cel 3: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%
- cel 4: podniesienie poziomu wykształcenia
- cel 5: wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

B. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (NSIS)

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Priorytety zawarte w NSIS określają zadania w zakresie realizacji prawa do edukacji, prawa do zabezpieczenia socjalnego, prawa do pracy, prawa do ochrony zdrowia oraz prawa do realizacji innych praw społecznych (tj. zwiększenie dostępu do lokali i mieszkań dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych, rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami, zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną, zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa).

C. DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014-2020 (DSIS)

DSIS na lata 2014 - 2020, stanowi integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest jej dokumentem o charakterze operacyjno - wdrożeniowym, precyzującym i uszczegóławiającym działania Samorządu Województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej.

Celem głównym DSIS na lata 2014 - 2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców oraz integracja społeczna. Cel ten realizowany będzie w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie. Struktura priorytetów i działań strategicznych w zakresie polityki społecznej obejmuje:

- **OBSZAR WSPARCIE:**

- Priorytet 1. Wzmacnianie potencjału rodzin dolnośląskich
- Priorytet 2. Rozwój usług społecznych mających na celu wsparcie osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Priorytet 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom
- Priorytet 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- **OBSZAR AKTYWIZACJA:**

- Priorytet 5. Aktywizacja społeczna osób starszych
- Priorytet 6. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu osób niepełnosprawnych
- Priorytet 7. Rozwój sprzyjający wykorzystaniu zasobów na rynku pracy
- Priorytet 8. Promocja aktywnej polityki społecznej jako narzędzia integracji społecznej

- **OBSZAR INTEGRACJA:**

- Priorytet 9. Wsparcie idei społeczeństwa obywatelskiego
- Priorytet 10. Pobudzanie i promowanie innowacji w obszarze polityki społecznej

- **OBSZAR WSPÓLDZIAŁANIE:**

- Priorytet 11. Doskonalenie jakości systemu usług społecznych.

D. POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2014 - 2020

Strategia jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców. Dotyczy w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną. Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze problemów społecznych.

Misja Strategii jest następująca: „POWIAT ŚWIDNICKI MIEJSCEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ, ZDROWOTNEJ I EDUKACYJNEJ”.

Cele strategiczne w powiecie świdnickim są następujące:

Cel strategiczny 1. Rozwój systemu wsparcia dziecka i rodziny

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych

Cel strategiczny 3. Aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją społeczną

Cel strategiczny 4. Zintegrowany system współpracy między podmiotami.

E. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻARÓW

Strategia Rozwoju Gminy Żarów została przyjęta Uchwałą Nr XXX/184/2004 Rady Miejskiej w Żarowie dnia 18 listopada 2004 r. W toku prac nad w/w dokumentem określono misję oraz cele strategiczne, operacyjne i zadania odnoszące się m.in. do sfery społecznej.

Misja Strategii jest następująca: „Żarów jako wspólnota samorządowa buduje swoją przyszłość ośrodka nowoczesnych technologii, przemysłu i zdrowego rolnictwa, przyjaznych środowisku naturalnemu. Dążymy do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i podniesienia atrakcyjności gminy. Jesteśmy otwarci, gościnni, aktywni i społecznie odpowiedzialni”.

Cele strategiczne, operacyjne i zadania odnoszące się do sfery społecznej:

Cel 1. Zapewnienie mieszkańcom Żarowa najwyższego standardu usług publicznych zgodnego z zasadami ekologii.

1.1. Wysoki standard usług sfery społecznej gminy:

- Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez unowocześnienie gminnej infrastruktury oświatowej,
- Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych celem poszerzenia oferty rekreacyjnej gminy,
- Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy poprzez partnerstwo publiczno- prywatne,
- Promocja zdrowia i wysoki standard gminnej bazy usług zdrowotnych,
- Gminny program ograniczania patologii społecznych – „Bezpieczny Żarów”,
- Rozbudowa systemu monitoringu najbardziej zagrożonych miejsc w Żarowie.

Cel. 2 Aktywna i społecznie odpowiedzialna wspólnota lokalna.

2.1. Rewitalizacja miasta i gminy Żarów:

- Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta i gminy,
- Program poprawy estetyki miasta Żarowa,
- Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Odnowy Wsi,
- Sieć aktywnych i dobrze wyposażonych świetlic wiejskich z bogatą ofertą kulturalną,

2.2. Kreowanie pozytywnego klimatu społecznego i zapewnienie warunków dla funkcjonowania i rozwoju organizacji, stowarzyszeń i inicjatyw lokalnych na terenie gminy:

- Aktywizacja organizacji społecznych na terenie Żarowa,
- Wypracowanie i promocja systemu „grantowania” wydarzeń sportowo – rekreacyjnych,
- Zapewnienie sprawnego systemu komunikacji między instytucjami samorządowymi a obywatelami,
- Kreowanie pozytywnego klimatu wokół funkcjonującej w Żarowie Młodzieżowej Rady Miejskiej,
- Monografia Żarowa,
- Lokalna ścieżka edukacyjno-turystyczna oraz powołanie muzeum ziemi żarowskiej.

2. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowując Strategię uwzględniono nową perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. W 2014 r. uruchomione zostały w Polsce nowe programy operacyjne, w ramach których możliwe będzie aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe z funduszy europejskich tj. Program Polska Cyfrowa 2014 – 2020, Program Pomoc Techniczna 2014 – 2020, Program Polska Wschodnia 2014 – 2020, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Program Wiedza Edukacja Rozwój. Istotny dla pomocy społecznej jest Program Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), który stanowi odpowiedź na wyzwania i jednocześnie jest instrumentem realizacji Strategii Europa 2020. Program uwzględnia stojące przed Europą długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Najważniejsze wyzwania w zakresie poszczególnych obszarów wsparcia PO WER to: rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie i integracja społeczna, adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników, edukacja, szkolnictwo wyższe, dobre rządzenie, wsparcie osób młodych, system ochrony zdrowia oraz innowacje społeczne, ponadnarodowość i programy mobilności.

Reasumując, niniejsza Strategia stanowić będzie narzędzie wykorzystywane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej z funduszy zewnętrznych, w tym europejskich.

W ramach poprzedniego programowania - Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013, Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekty systemowe i konkursowe, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Liczba osób, która zakończyła udział w projekcie, zgodnie z zaplanowaną ścieką wsparcia	Kwota dofinansowania (zł)	Wkład własny (zł)	Kwota ogółem (zł)
1	WIP – Wiara w Integrację Pokoleniową	01.01.2009 – 31.12.2014 r.	95	669 364,66	91 454,12	760 818,78
2	Jesteśmy Częścią Całości	01.10.2010 – 31.01.2011 r.	10	49 999,96	-	49 999,96

Ponadto w ramach programu ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie pozyskał środki na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na zatrudnienie asystenta rodziny.

Założeniem Programu było stymulowanie podejmowania przez gminy działań służących wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, poprzez rozwój sieci asystentów rodziny zatrudnianych w gminach.

Rok	Kwota przyznanej dotacji (zł)	Wkład własny (zł)	Wartość zadania ogółem (zł)
2012	8870,80	3909,90	12 780,70
2013	9001,25	8598,75	17 600
2014	25 349,00	26 414,69	51 753,49

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Najobszerniejszą część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, która została skonstruowana na podstawie określenia stanu aktualnych problemów społecznych występujących w Gminie Żarów. Jest wypadkową potrzeb i oczekiwań mieszkańców, sporządzoną przez grono specjalistów z wielu obszarów działalności społecznej i na rzecz różnorodnej grupy świadczeniobiorców. Z diagnozy wynikają najważniejsze obszary problemów społecznych. Najważniejsze kwestie społeczne zidentyfikowano za pomocą ankiet, kart zasobów, analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (SWOT), a także w oparciu o dostępne dane statystyczne.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Żarów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-zachodniej Polsce, w środkowej części województwa dolnośląskiego, w odległości ok. 11 km od Świdnicy, 35 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia. Zajmuje powierzchnię 87,98 km² (w tym miasto 6,15 km²) i liczy 12 489 mieszkańców, z czego 6 851 osób mieszka w mieście (stan na 31 grudnia 2014 r.).

Miasto i Gmina Żarów jest jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu świdnickiego. Do gminy, oprócz miasta Żarów, należy siedemnaście sołectw: Bożanów, Buków, Gołaszyce, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łażany, Marcinowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyn, Siedlimowice, Wierzbna i Zastruże (rys. 1). Gmina Żarów graniczy z gminami: Świdnica, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Marcinowice, Udanin, Kostomłoty i Mietków.

Teren gminy ma charakter równinny z niewielkimi wzniesieniami /Wzgórza Imbramowickie/, będącymi pozostałością starych formacji geologicznych, z których najwyższe - Góra Pyszczyńska, osiąga wysokość 275,6 m n.p.m. W obniżeniach między wzgórzami znajdują się skały młodszej generacji, trzecio- i czwartorzędu. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego są przepływające przez teren gminy 2 rzeki - Bystrzyca i Strzegomka (z dopływem Tarnawką). Płaskie dna dolinne wymienionych rzek ze względu na okresowe podmakanie zostały pocięte siecią rowów melioracyjnych.

Rys. 1. Gmina Żarów

Na terenie gminy Żarów według raportu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej ilość wpisów przedsiębiorców na dzień 07.01.2015 r. wynosi 646. W Gminie Żarów funkcjonują:

A. Instytucje kultury:

- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Żarów im. Ks. Jana Twardowskiego
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Żarowie

B. Placówki oświatowe (liczba uczęszczających dzieci - stan na 30.09.2014 r.):

- Przedszkole Miejskie w Żarowie („Bajkowe Przedszkole”) – do którego uczęszcza 183 dzieci,
- Przedszkole Niepubliczne w Żarowie („Chatka Małolatka”) – 49 dzieci,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie – 630 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. UNICEF w Imbramowicach – 116 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Anny Jenke w Mrowinach – 75 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Astrid Lindgren w Zastrużu – 114 dzieci (w tym 87 uczniów),
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Żarowie – 329 uczniów,
- Zespół Szkół im. Jędrzeja Śniadeckiego w Żarowie – do którego uczęszcza 180 uczniów.

Mieszkańcy Gminy Żarów korzystają z opieki zdrowotnej w trzech przychodniach zdrowia: NZOZ MEDICUS, NZOZ PEMED, NZOZ SERAFIN-MED, oferty Samodzielnego

Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Szpitala Reumatologiczno – Rehabilitacyjnego im. dr Zbigniewa Walla w Żarowie na oddziale reumatologicznym z pododdziałem rehabilitacyjnym oraz z usług pielęgniarskich świadczonych przez Caritas Archidiecezji Świdnickiej – stacja opieki w Żarowie.

2. DEMOGRAFIA

Na dzień 31.12.2014 r. teren Gminy Żarów zamieszkiwały 12 489 osoby (6426 K i 6064 M) z czego 6 851 osób mieszkało w mieście (stan na 31 grudzień 2014 r.). Kobiety stanowią 51,4%, natomiast mężczyźni 48,6%.

Ludność w województwie dolnośląskim, powiecie świdnickim i w Gminie Żarów (podział: miasto/wieś)

Lp.	Nazwa	Liczba mieszkańców		
		Miasto	Wieś	Ogółem
1	Gmina Żarów	7 000	5 646	12 646
2	Powiat świdnicki	112 950	49 235	162 185
3	Województwo dolnośląskie	2 037 738	877 500	2 915 238

Dane Narodowego Spisu Powszechnego za 2011 rok

Z zestawienia tabelarycznego wynika, że w Gminie Żarów w 2011 r. mieszkańcy miasta stanowili 55,3% ogółu wszystkich mieszkańców, w powiecie świdnickim procent ten wynosił 69,6%, natomiast w województwie dolnośląskim mieszkańcy miast stanowili 69,9%.

Ludność według płci w województwie dolnośląskim i w Gminie Żarów

Lp.	Nazwa	Liczba mieszkańców		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1	Gmina Żarów	6 462	6 105	12 567
2	Województwo dolnośląskie	1 512 800	1 402 500	2 915 230

Dane Narodowego Spisu Powszechnego za 2011 rok / Dane Urzędu Miejskiego w Żarowie za 2011 r.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że w 2011 r. na terenie województwa dolnośląskiego 51,9% ogółu mieszkańców stanowiły kobiety, natomiast w Gminie Żarów procent ten wynosił 51,4%.

3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1).

Pomoc społeczna zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., udzielana jest osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

1. prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,

2. bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług opiekuńczych),
3. współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym, w celu ograniczania i przeciwdziałania powstawaniu negatywnych zjawisk społecznych,
4. aktywizowanie środowiska lokalnego poprzez współuczestniczenie w inspirowaniu i wdrażaniu pomocy społecznej ukierunkowanej na ciągłe podnoszenie jakości życia,
5. realizacja zadań powierzonych tj. przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, stypendiów i zasiłków szkolnych, funduszu alimentacyjnego, dodatku energetycznego oraz mieszkaniowego,
6. koordynacja gminnego programu w zakresie profilaktyki, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wspierania rodziny.

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011-2013

Typ świadczenia	2011		2012		2013	
	L. osób	L. rodzin	L. osób	L. rodzin	L. osób	L. rodzin
Pieniężne	257	163	198	186	216	201
Rzeczowe	163	96	143	81	166	97
Wsparcie specjalistyczne	204	-	199	-	231	-
Udzielenie schronienia	6	6	7	7	6	6
Inne/ usługi opiekuńcze/	25	25	14	14	24	24

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie

Z danych statystycznych zawartych w tabeli wynika, że na przestrzeni lat 2012 - 2013 nie zauważa się tendencji znacznego wzrostu liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w zakresie świadczeń pieniężnych. Dostrzegalny jest spadek przyznawanych świadczeń rzeczowych w roku 2012 a kolejno w roku 2013 nieznaczny wzrost przyznawanych świadczeń w przedmiotowym zakresie. Natomiast w przypadku świadczeń finansowych obserwowany jest spadek przyznawanych świadczeń w roku 2012. Zestawienie wskazuje zwiększone zainteresowanie formą pomocy w postaci usług opiekuńczych. W roku 2013 z takiej pomocy skorzystały 24 osoby tj. o 11 więcej niż w roku 2012. Widoczny jest również wzrost

zainteresowania wsparciem specjalistycznym, zwłaszcza w roku 2013, w którym 231 osób skorzystało z tej formy wsparcia.

Wśród osób korzystających z pomocy w formie schronienia nie obserwuje się wyraźnej tendencji zmiennej, na tę formę pomocy zapotrzebowanie jest stałe z lekką fazą wzrostową w roku 2012 – o jedną osobę.

Liczba kontraktów socjalnych zawartych ze świadczeniobiorcami OPS

Rok	2011	2012	2013
Liczba kontraktów socjalnych	26	39	81

Na przestrzeni lat 2011 - 2013 odnotowano, że z roku na rok zawiera się coraz więcej kontraktów socjalnych. Korzystanie przez pracowników socjalnych z tego narzędzia, będącego również formą aktywizacji, jest pozytywnym przykładem regulowania ustaleń pomiędzy klientem pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym danego mikroregionu.

Wielkość wydatków przeznaczonych na realizację zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2011 – 2013 (Uwzględnia również zadania powierzone do realizacji m.in.: świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe, zasiłki i stypendia szkolne, realizację profilaktyki, wsparcie dla rodzin)

Rok	2011	2012	2013
Wielkość wydatków ogółem:	4 358 656	4 599 365	4 779 500

Tabela wskazuje, że z roku na rok przeznaczają się coraz więcej środków finansowych na pomoc co jest spowodowane delegacją nowych zadań do Ośrodka Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej poza zadaniami określonymi w ustawie o pomocy społecznej realizuje postępowania w przedmiocie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego, zasiłków i stypendiów szkolnych. Na wzrost wydatków wpływają także pozyskiwane środki zewnętrzne w ramach realizowanych projektów. Ponadto koordynuje działania związane z profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, wspieraniem rodzin asystenturą oraz partycypuje w pieczę zastępczą.

Powody przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2011-2013

Powód trudnej sytuacji życiowej		2011 rok	2012 rok	2013 rok
		L. rodzin	L. rodzin	L. rodzin
Niepełnosprawność		23	66	90
Bezrobocie		80	102	102
Alkoholizm		3	25	35
Narkomania		0	0	0
Ubóstwo		105	134	165
Zdarzenie losowe		2	4	7
Bezdomność		6	9	9
Bezradność w spr. opiekuńczo -wych.		45	44	55
w tym:	rodziny niepełne	26	30	39
	rodziny wielodzietne	15	9	13
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		3	4	11
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna		1	0	0
Inne (jakie?) np. przemoc w rodzinie		1	0	3

W latach 2011 - 2013 najczęstszą przesłanką z powodu której przyznawano rodzinie pomoc było bezrobocie. Ubóstwo, z uwagi na konieczność spełnienia obligatoryjnego kryterium dochodowego nie stanowi odrębnej przesłanki. Kolejnym powodem ubiegania się o pomoc była: niepełnosprawność i bezradność. Dużo niższe znaczenie ma alkoholizm, który jednak na przestrzeni 3 lat - co może budzić niepokój - ma tendencje wzrostową. Najmniej zauważalne wśród przyczyn są takie zjawiska jak: zdarzenia losowe, trudności po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomność i inne takie jak klęska żywiołowa czy przemoc w rodzinie.

Wieloletni Program Wspierania finansowego Gmin „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020” to wynik Uchwały Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia w/w programu. Wcześniejsza realizacja dożywiania odbywała się na podstawie Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.

Pomoc przysługuje rodzinie lub osobie samotnie gospodarującej której dochód z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku nie przekracza 150 % kryterium dochodowego tj:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 813 zł
- dla rodziny – 684 zł /na osobę w rodzinie/

W ramach w/w Programu realizowane są działania dotyczące, w szczególności, zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- dzieciom do 7 roku życia,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom spełniającym określoną przesłankę wymienioną w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj.: Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),

Realizacja dożywiania na przestrzeni lat 2011-2013.

ROK	Rzeczywista liczba osób objętych wsparciem dożywiania	Z czego na wsi	w tym: Liczba dzieci
2011	227	80	98
2012	232	100	110
2013	179	67	103

W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na przestrzeni lat 2012/2013 obserwujemy spadek świadczeniobiorców, co potwierdza wcześniejszą analizę, z której wynika, iż jest mniejsze zapotrzebowanie na świadczenia niepieniężne. Nie dostrzega się dużych różnic pomiędzy dożywianiem dzieci i dorosłych. Należy również zauważyć, iż liczba dożywianych dzieci na przestrzeni wykazanego okresu nie wykazuje radykalnych różnic.

4. OBSZAR DZIAŁAŃ NA RZECZ DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorzady, organizacje pozarządowe. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, organizowana jest przy wsparciu m.in.:

- asystenta rodziny,
- kuratora sądowego,
- placówki wsparcia dziennego,
- placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego oraz rodzinnego,
- pieczy zastępczej w formie:
  - rodzinnej – rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka,
  - instytucjonalnej – placówka opiekuńczo – wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny,
- zakład poprawczy,
- młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii,
- specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy.

Wszystkie placówki działają w kierunku wyrównywania szans dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

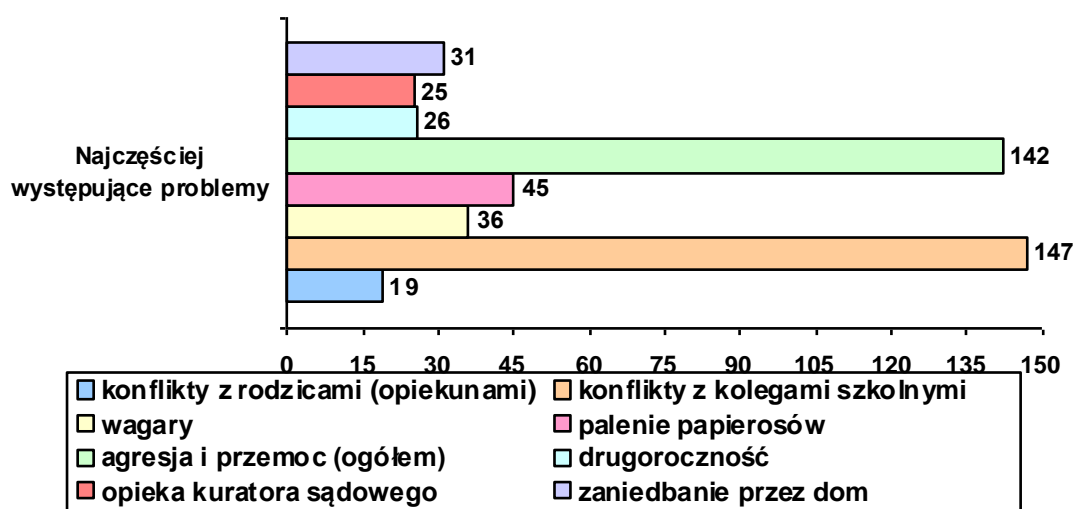
W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół na terenie gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 6 ankiet, z czego 4 dotyczyły szkół podstawowych i po 1 z Gimnazjum i Zespołu Szkół.

Stopień nasilenia problemów na terenie szkół w roku szkolnym 2013/2014

Lp	Cechy problemów społecznych	Stopień nasilenia cechy	
		występuje (liczba wskazań i ujawnionych przypadków)	nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)	19	
2.	Konflikty z rodzeństwem	11	
3.	Konflikty z nauczycielami	13	
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	147	
5.	Kłamstwa	25	
6.	Wagary	36	
7.	Alkoholizowanie się	4	
8.	Narkotyzowanie się	xx	xx
9.	Palenie papierosów	45	
10.	Uciezki z domu	2	
11.	Kradzieże	13	
12.	Agresja i przemoc, w tym:	142	
	- poniżanie	69	
	- zastraszanie	8	
	- znęcanie się	1	
	- bicie	63	
	- wymuszanie pieniędzy	1	
	- zmuszanie do palenia papierosów	xx	xx
13.	Autoagresja	2	
14.	Przestępczość ujawniona	2	
15.	Niszczenie mienia szkolnego	14	
16.	Drugoroczność	26	
17.	Udział w grupach negatywnych	xx	xx

18.	Opieka kuratora sądowego	25	
19.	Przemoc w rodzinie	21	
20.	Zaniedbanie przez dom	31	
21.	Wykorzystywanie seksualne	2	

Problemy uczniów w środowisku szkolnym

Analizując powyższe dane szkoły wskazały, iż najistotniejszym problemem uczniów w środowisku szkolnym są konflikty z rówieśnikami - 147 przypadków. Przy założeniu, że ogólna liczba uczniów w badanych szkołach wynosi 1444 osoby (stan na 30.09.2014 r.), konflikty z kolegami stanowią 10,18%. Kolejnym problemem wskazanym przez szkoły jest agresja i przemoc, stanowiąca 142 z ujawnionych przypadków.

Cieszy fakt, że w szkołach nie odnotowano negatywnych zachowań, tj.: narkotyzowanie się, zmuszania do palenia papierosów oraz udziału w grupach negatywnych np. sekty, subkultury.

Szkoły wskazywały następujące najczęściej występujące problemy: agresja rówieśnicza fizyczna i słowna, z przewagą słownej, niszczenie mienia, niska tolerancja na niższy status społeczny innych, niskie kompetencje i niewydolność wychowawcza rodziców, a także brak współpracy ze strony rodziców, roszczeniowość oraz niezaradność życiową. Ponadto wskazano na problemy wychowawcze, związanie z okresem dojrzewania i próby ryzykownych zachowań.

Wszystkie szkoły współpracują z OPS w zakresie dożywiania uczniów, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziców w zakresie pracy socjalnej, asystentury rodzinnej, pomocy finansowej, podejmowanych działań środowiskowych np. Drogowskaz Św. Mikołaja oraz organizowanie paczek żywnościowych. Ponadto szkoły współpracują z: Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Świdnicy, logopedą, kuratorami sądowymi, Policją, organizacjami pozarządowymi zajmującymi się opieką nad dzieckiem i młodzieżą, lekarzami, Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Żarowie, Biblioteką Publiczną, parafiami, klubami sportowymi, strażą pożarną, sołectwami, Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w Świdnicy, Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Wałbrzychu, Agencją Rynku Rolnego, firmami szkoleniowymi oraz innymi szkołami z terenu województwa.

Szkoły posiadają dobrą bazę sportowo – rekreacyjną, w większości mają dostęp do sali gimnastycznej, Internetu, w większości szkół funkcjonują świetlice szkolne lub organizowane są pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo – wychowawcze. W żadnej z nich nie funkcjonują klasy integracyjne. Placówki oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe tj.: rewalidacyjne, wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, rozwijające zainteresowania uczniów, terapię pedagogiczną, logopedyczną, socjoterapię, gimnastykę korekcyjną, zajęcia wspierające z języka polskiego, matematyki, koła językowe, zajęcia programowania, robotyczne, ruch naukowy, koła wokalnie – instrumentalne, zajęcia szachowe, taneczne, teatralne, teologiczne, sportowe oraz zajęcia przygotowujące do matury. Ponadto w szkołach przeprowadza się badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne (z zakresu profilaktyki uzależnień, ochrony przed sektami, profilaktyki przemocy i agresji) i naprawcze, skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu. Do najpopularniejszych programów zalicza się m.in.: ARS czyli jak dbać o miłość, Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć, Turniej Wiedzy o Zagrożeniach i Bezpieczeństwie, „Mały mistrz”, „Umiem pływać”, „Multisport”, Wspólna taktyka to współczesna profilaktyka, Ogólnopolski głos profilaktyki, Bezpieczna i Przyjazna Szkoła, Akademia zdrowia, Talent do niemarnowania, Ogólnopolski program profilaktyki zdrowotnej „Problem z głową”, Życie i zdrowie mam tylko jedno czy program pomocy przedmedycznej.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, tj. Wielka Orkiestra

Świątecznej Pomocy, Adopcja Serca, Góra Grosza, oraz przy organizowaniu zbiórek nakrętek, żywności, wyprawki szkolnej i pomocy rzeczowej dla najbardziej potrzebujących, karmy dla zwierząt przebywających w schroniskach. W ramach krzewienia idei wolontariatu jedna ze szkół podstawowych w ramach programu „Iskra – regionalna współpraca seniorów” włączyła seniorów w działania na rzecz szkoły - wolontariat seniorów na rzecz uczniów i wolontariat uczniów na rzecz seniorów. Ponadto dzieci i młodzież aktywnie uczestniczą w organizacji lokalnych przedsięwzięć kulturalno-oświatowych oraz sportowych, m.in. w „Dniach Żarowa”, „Dzień Godności” czy dożynki gminne.

Dzieci objęte pomocą Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w powiecie świdnickim

SZKOŁA PODSTAWOWA

Kategoria badania	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Badania psychologiczne	1102	1331	976
Badania pedagogiczne	1214	1432	1020
Badania pedagogiczne pod kątem trudności w zachowaniu	0	0	0
Wydanie orzeczenia do kształcenia specjalnego	160	196	228
Wydanie orzeczenia do nauczania indywidualnego	59	86	76
Badania w zakresie dostosowania wymagań programowych	354	584	454
Badania w sprawie pozostawienia na drugi rok	0	0	0

Dane z Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Świdnicy

Dane statystyczne wykazują, że zauważa się wyraźną tendencję spadkową między rokiem 2012/2013 a 2013/2014 w liczbie przeprowadzonych badań psychologicznych. W przypadku badań pedagogicznych ta tendencja jest również spadkowa. Wzrasta natomiast liczba wydanych orzeczeń do kształcenia specjalnego.

GIMNAZJUM

Kategoria badania	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Badania psychologiczne	518	297	200
Badania pedagogiczne	395	272	199
Badania pedagogiczne pod kątem trudności w zachowaniu	0	0	0
Wydanie orzeczenia do kształcenia specjalnego	134	149	167
Wydanie orzeczenia do nauczania indywidualnego	57	62	51
Badania w zakresie dostosowania wymagań edukacyjnych	170	108	94
Badania pod kątem przejścia do SPdZ	35	49	32
Badania pod kątem wyboru kierunku kształcenia	686	450	168

Dane z Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Świdnicy

Dane statystyczne zawarte w powyższej tabeli na przestrzeni lat 2011 – 2014 wskazują tendencję spadkową w liczbie przeprowadzonych badań psychologicznych i pedagogicznych. Wyraźną tendencję spadkową zauważa się także w liczbie przeprowadzonych badań pod kątem wyboru kierunku kształcenia. Wzrasta natomiast, tak jak wśród uczniów szkół podstawowych, liczba wydanych orzeczeń do kształcenia specjalnego.

SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA

Kategoria badania	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Badania psychologiczne	76	63	82
Badania pedagogiczne	125	51	43
Orzeczenia do nauczania indywidualnego	46	37	53

Dane z Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Świdnicy

Analiza danych zawartych w tabeli wskazuje na wzrost w roku szkolnym 2013/2014 liczby badań psychologicznych oraz wydanych orzeczeń do nauczania indywidualnego. Systematycznie natomiast zauważalny jest spadek przeprowadzanych badań pedagogicznych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu świdnickiego.

5. WSPARCIE RODZINY – ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny, to osoba, która asystuje rodzinie, współtowarzyszy, jest współobecna, jest w pogotowiu kiedy trzeba udzielić pomocy oraz wpłynąć na świadomość. Jego celem jest wpływ na zmianę myślenia członków rodziny o ich codziennym życiu, funkcjach, prawidłowym funkcjonowaniu dzieci. Rolą asystenta jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz określenie planu działania, mającego na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Lista realizowanych zadań wynika z funkcji jakie pełni asystent tj. wsparcie psychologiczno - emocjonalne, funkcja diagnostyczno – monitorująca, doradcza, mediacyjna, wychowawcza, motywująco – aktywizacyjna oraz planistyczna, organizacyjna, a także oceniająca efekty własnego warsztatu przez pryzmat funkcjonowania rodziny.

Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należą do nich:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,

- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznawana jest za niezbędną.

Liczba rodzin objętych wsparciem ze strony asystenta rodziny w latach 2012 – 2013

DANE W ZAKRESIE:	ROK 2012	ROK 2013
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH ASYSTENTURĄ	5	16
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH ASYSTENTURĄ, W KTÓRYCH DZIECKO ZOSTAŁO UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ	0	1
LICZBA RODZIN W KTÓRYCH ZAKOŃCZONO WSPÓŁPRACĘ Z ASYSTENTEM Z UWAGI NA ZREALIZOWANY PLAN PRACY Z RODZINĄ	0	1
LICZBA RODZIN W KTÓRYCH ZAKOŃCZONO WSPÓŁPRACĘ Z UWAGI NA BRAK WSPÓŁPRACY LUB BRAK POZYTYWNYCH ROKOWAŃ	0	2

Z danych statystycznych wynika, że zapotrzebowanie na formę pomocy w postaci asystenta rodziny wzrasta. Od drugiego półrocza 2012 r. asystenturą objętych było 5 rodzin, natomiast w kolejnym liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta zwiększyła się do 16. Ponadto dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, iż w 2013 r. z jedną rodziną zakończono pracę z uwagi na zrealizowany plan pracy, natomiast w dwóch rodzinach zakończono pracę z powodu braku współpracy członków rodziny z asystentem.

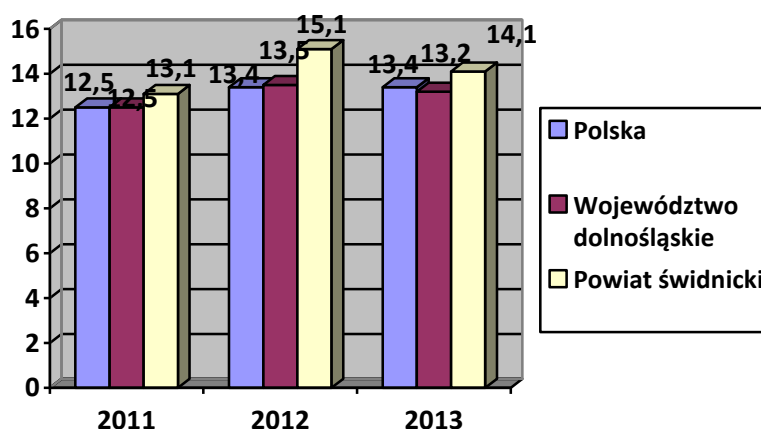
6. OSOBY BEZROBOTNE

Bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Szczegółowe regulacje definicji osoby bezrobotnej określa ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Osoby bezrobotne są grupą bardzo niejednorodną, bowiem należą do niej zarówno osoby młode, które nie mają doświadczenia zawodowego bądź osoby starsze, które mają doświadczenie zawodowe, ale ich kwalifikacje się zdezaktualizowały. „Zróżnicowanie dotyczy między innymi: poziomu wykształcenia, doświadczenia zawodowego, posiadanych kwalifikacji, sytuacji materialnej, umiejętności poruszania się po rynku pracy, zaangażowania w poszukiwanie pracy, czasu pozostawania bezrobotnym, osobistego podejścia bezrobotnego do sytuacji w jakiej się znalazł.”¹ W związku z tymi różnymi czynnikami wpływającymi na sytuację osoby bezrobotnej, nie można stosować takich samych metod wsparcia dla danych osób.

STOPA BEZROBOCIA (%) W KRAJU, WOJEWÓDZTWIE I POWIECIE W LATACH 2011 - 2013

Stopa bezrobocia jest wielkością statystyczną, opisującą nasilenie zjawiska bezrobocia w danej populacji. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia jako stosunek osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.

¹ „Matryca Kurcmana – nowy instrument rynku pracy”, Centrum Doradztwa Strategicznego, Kraków 2008

Analizując powyższy wykres należy stwierdzić, iż w latach 2011 – 2013 powiat świdnicki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Najwyższy poziom powiat świdnicki osiągnął w roku 2012, w którym stopa bezrobocia osiągnęła pułap 15,1%.

BEZROBOCIE W POWIECIE ŚWIDNICKIM

Kategoria	2011 rok		2012 rok		2013 rok	
	Ogółem	Kobiet	Ogółem	Kobiet	Ogółem	Kobiet
Osoby bezrobotne	7510	4056	8942	4510	8138	4042

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy

Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy wskazują, że w 2012 roku najwięcej osób pozostawało bez zatrudnienia, z czego 50,4 % zarejestrowanych to kobiety. W kolejnym roku obserwuje się wyraźny spadek osób bezrobotnych, bo aż o 804 osoby mniej niż w poprzednim.

BEZROBOCIE W GMINIE ŻARÓW W LATACH 2011 – 2013

Kategoria	2011 rok			2012 rok			2013 rok		
	Ogółem	Kobiet	w tym z terenów wiejskich	Ogółem	Kobiet	w tym z terenów wiejskich	Ogółem	Kobiet	w tym z terenów wiejskich
1. Osoby bezrobotne ogółem:	517	280	222	569	281	244	543	270	258
1.1. w tym: długotrwale	162	91	0	203	114	0	209	110	0
1.2 w tym: z prawem do zasiłku	135	76	59	113	52	57	106	53	55
2. Osoby zarejestrowane jako poszukujące zatrudnienia	8	1	0	10	2	0	8	2	0

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy

Powyższe statystyki pokazują, że w 2011 roku najwięcej bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku, co stanowi 26,11% ogółu zarejestrowanych w danym roku. Natomiast pozostała analiza danych wskazuje, że najwyższy poziom bezrobocia odnotowano w 2012 roku – 569 osób, co stanowi 5,49% ogółu mieszkańców Gminy Żarów (10 369 dorosłych mieszkańców – stan na 31.12.2012 r.). W roku 2013 liczba zarejestrowanych osób spadła do 543 (co stanowi 5,33% – 10 185 dorosłych mieszkańców, stan na 31.12.2013 r.) z czego 47,5% stanowili bezrobotni z terenów wiejskich, 49,72% wszystkich zarejestrowanych to kobiety, natomiast 106 posiadało prawo do zasiłku. Reasumując powyższe dane zauważa się tendencję spadkową poziomu bezrobocia na terenie Gminy Żarów oraz powiatu świdnickiego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie w ramach reintegracji zawodowej systematycznie współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdnicy, który oferuje: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizację szkoleń oraz różne instrumenty rynku pracy, w tym m.in. finansowanie dodatków aktywizacyjnych czy dofinansowanie wyposażenia miejsc pracy.

Ponadto dużym wsparciem dla bezrobotnych z Gminy Żarów okazała się powstała w 2010 roku Spółdzielnia Socjalna „Raz, Dwa, Trzy” w Żarowie, która z roku na rok zatrudnia coraz większą grupę osób. Poza zatrudnianiem bezrobotnych, Spółdzielnia angażuje się w lokalne działania środowiskowe, sprzyjające integracji mieszkańców, czego przykładem są Miasteczko Św. Mikołaja, organizowane wizyty studyjne i inne. Spółdzielnia nagradzana jest prestiżowymi nagrodami w sali kraju.

7. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozuje się w oparciu o Międzynarodową Statystyczną Klasyfikację Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja X (ICD X). Alkoholizm jest chorobą, w której osoba nią dotknięta traci kontrolę nad piciem i nie jest w stanie utrzymać się przez dłuższy czas w abstynencji². Terminem tym oznacza się chorobę, która jest jedną z konsekwencji nadużywania alkoholu, czyli spożywania tej substancji w sposób powodujący negatywne, a w dalszych fazach

---

² A. Markiewicz, *Środki odurzające a młodzież*, Koszalin 2002, s. 34.

dramatycznie bolesne konsekwencje zarówno dla pijącego alkohol, jak i dla jego najbliższego otoczenia³.

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie, bowiem prowadzi nie tylko do poważnych problemów społecznych czy zdrowotnych w życiu jednostki, ale powoduje także szkodliwe następstwa w życiu rodziny i społeczeństwa.

Profilaktyka należy do tych działań ludzkich, które zmierzają do zapobiegania niepożądanym zjawiskom społecznym, względnie mają na celu szeroko pojętą promocję zdrowia fizycznego, psychicznego i moralnego. Realizacja profilaktyki przeciwalkoholowej powinna być kontynuowana poprzez oddziaływanie na wszystkie środowiska społeczne, w których upływa życie dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy. Dlatego aby przeciwdziałać negatywnym skutkom nadużywania substancji psychoaktywnych oraz minimalizować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest w dalszym ciągu podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym. Ważną rolę w tym procesie odgrywają uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Działania podejmowane przez Gminę Żarów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych obejmują wiele obszarów, nad którymi koordynację sprawuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień. Do ustawowych działań komisji należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, ujętych w gminnym programie,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie i wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,

---

³ M. Dziewiecki, *Nowoczesna profilaktyka uzależnień*, Radom 2003, s. 32.

- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

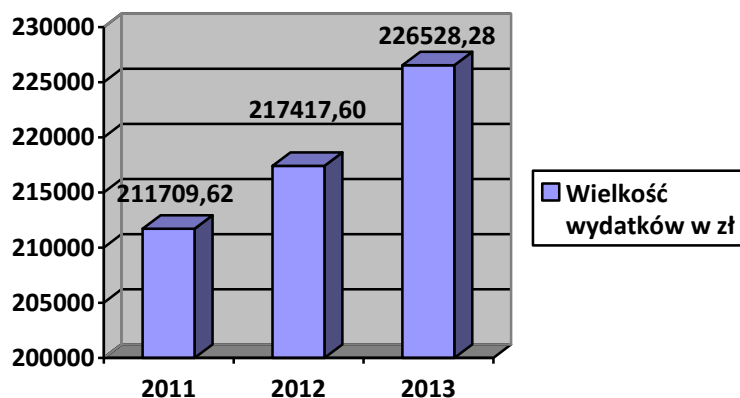
Wskaźnikiem problemów alkoholowych występujących w Gminie Żarów jest również liczba wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Lp.	Działalność GKRPA	2011 r.	2012 r.	2013 r.
1	Ilość przyjętych wniosków przez GKRPA	40	16	48
2	Ilość spraw skierowanych do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	21	18	13

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie (stan na 31 grudnia danego roku)

Na przestrzeni lat 2011 – 2013 liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie zmieniała się, osiągając najwyższy poziom w roku 2013 (48 wniosków). Dane statystyczne pokazują, że najwięcej wniosków skierowano do Sądu w 2011r. (21).

ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA PROFILAKTYKĘ I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Wysokość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Gminie Żarów w latach 2011 – 2013 systematycznie wzrastała. W roku 2013 była o 14 818,66 złotych wyższa niż w roku 2011.

DYŻURY SPECJALISTÓW W PUNKCIE KONSULTACYJNO – DORADCZYM

Liczba osób zgłaszających się po poradę do specjalistów pokazuje, że ludzie korzystają z tej formy pomocy. Obserwuje się wzrost świadomości wśród mieszkańców Gminy Żarów, którzy coraz bardziej otwarcie mówią o swoich problemach i są gotowi do podejmowania działań prowadzących do poprawy ich sytuacji życiowej.

Punkt doradczo - konsultacyjny	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta uzależnień, radca prawny)	204	199	231
Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów	367	367	412

Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie (stan na 31 grudnia danego roku)

Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego zmieniała się na przestrzeni minionych lat, osiągając najwyższy poziom w 2013 roku (231 os.). W tym samym roku obserwuje się również znaczny wzrost udzielonych konsultacji, bowiem o 45 więcej porad niż w latach poprzednich.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z PORADNI TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU I WSPÓLUZALEŻNIENIA W ŚWIDNICY

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia grupowa i indywidualna. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń. Programy pomocy dla osób współuzależnionych realizowane są najczęściej w poradniach.

Kategoria	2011 rok	2012 rok	2013 rok
1. Liczba osób korzystających z Poradni – ogółem:	44	39	27
1.1. w tym: osoby współuzależnione	11	7	6
2. Liczba udzielonych konsultacji	420	435	198

Dane statystyczne Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia (stan na 31 grudnia danego roku)

Dane statystyczne wskazują na spadek liczby osób korzystających z psychoterapii w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy. W roku 2013 z tego rodzaju pomocy skorzystało ogółem 27 osób, a udzielonych zostało 198 konsultacji. Obecnie coraz więcej osób korzysta z porad w punktach konsultacyjnych, o czym może świadczyć spadek liczby konsultacji udzielanych w Poradni.

LICZBA OSÓB Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM OBJĘTYCH ŚWIADCZENIAMI Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera osoby samotne i rodziny, które znajdując się w trudnej sytuacji życiowej, wykorzystując własne starania, uprawnienia i zasoby nie są w stanie jej pokonać. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jedną z przesłanek udzielenia pomocy jest alkoholizm.

Liczba osób z problemem alkoholowym	2011 rok	2012 rok	2013 rok
	3	25	35

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie

W Gminie Żarów na przestrzeni lat 2011 – 2013 miał miejsce systematyczny wzrost liczby osób w rodzinach z problemem alkoholowym, objętych świadczeniami z systemu pomocy społecznej. W 2011 roku z powodu alkoholizmu pomocą objęto 3 osoby, w roku następnym liczba osób zwiększyła się do 25, natomiast w roku 2013 z pomocy społecznej skorzystało 35 osób, co stanowi 16,2% wszystkich świadczeniobiorców (216 osób – stan na 31.12.2013 r.). Zwiększona liczba przesłanek ma związek ze zdiagnozowaną chorobą

alkoholową u osób zgłaszających się oraz dotyczy świadczeniobiorców, którzy współpracują z terapeutą uzależnień w zakresie utrzymywania abstynencji.

Problem narkomanii to problem społeczny dotyczący wszystkich środowisk, często związany jest z innym uzależnieniem, w tym przede wszystkim z alkoholem. Z danych pozyskanych z instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów narkomanii, problemy związane z narkotykami wykazane zostały jako nieliczne. Komisariat Policji w Żarowie w roku 2013 odnotował 3 przestępstwa powiązane z narkotykami, a tym samym wszczął 3 postępowania w tym zakresie. Z pomocy specjalistycznej świadczonej w Poradni Terapii Uzależnień w Świdnicy skorzystało 5 osób uzależnionych od wielu substancji psychoaktywnych. Natomiast warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień przeprowadzone w szkołach na terenie gminy wykazały niewielki problem związany z zażywaniem narkotyków. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

8. OBSZAR PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Żarów.

Przestępczość w Gminie Żarów

KATEGORIA PRZESTĘPSTW/ WYKROCZENIA	RODZAJ	2011 ROK	2012 ROK	2013 ROK	OGÓŁEM:
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Spowodowanie rozstroju zdrowia	2	3	6	11
	Udział w bójce lub pobiciu, narażenie na utratę życia lub zdrowia	4	6	9	19
	Prowadzenie samochodu, motocykla, roweru w stanie nietrzeźwym lub odurzenia	41	36	54	131
	Inne najczęściej występujące:	0	0	0	0
Ogółem:		47	45	69	161
Przestępstwa przeciwko mieniu:	kradzież	43	51	38	132
	kradzież z włamaniem	30	23	22	75
	rozbój	5	1	4	10
	kradzież rozbójnicza	0	0	0	0
	wymuszenie rozbójnicze	0	0	0	0
	oszustwo	10	11	23	54
	paserstwo	1	2	3	6
	inne najczęściej występujące:	0	0	0	
Ogółem:		89	88	90	346
Inne przestępstwa i wykroczenia:	handel narkotykami i substancjami psychoaktywnymi	0	1	2	3

	Posiadanie narkotyków i substancji zakazanych	7	7	3	17
	Naruszanie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym	337	341	356	1034
	Wykroczenia przeciwko obyczajowości publicznej	29	32	26	87
	Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	50	78	42	170
	Inne najczęściej występujące:	131	154	128	413
Liczba wykroczeń ogółem:		554	613	557	1724

Dane statystyczne Komisariatu Policji w Żarowie

Zebrane dane statystyczne wskazują, iż najmniejszą liczbę wśród przestępstw i wykroczeń zajmują przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu: w roku 2011 odnotowano 47 takich przestępstw, w roku 2012 - 45, zaś w roku 2013 - 69. Najczęściej popełnianym przestępstwem przeciwko życiu i zdrowiu jest prowadzenie samochodu, motocykla, roweru w stanie nietrzeźwym lub odurzenia tj. w okresie 2011 – 2013 w liczbie 131 przypadków. Kolejną pozycję zajmuje przestępstwo: udział w bójce lub w pobiciu, narażenie na utratę życia i zdrowia w liczbie 19 przypadków oraz spowodowanie rozstroju zdrowia - odnotowanych 11 przypadków. Z analizy danych wynika, że w roku na rok liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu wzrasta: spowodowanie rozstroju zdrowia w roku 2011 - 2 przypadki, w roku kolejnym 3 przypadki, w 2013 roku 6 przypadków; udział w bójce, narażenie na utratę życia lub zdrowia w 2011 - 4 przypadki, w roku 2012 - 6 przypadków, zaś w roku 2013 - 9 przypadków. Prowadzenie samochodu, motocykla, roweru w stanie nietrzeźwym lub odurzenia w roku 2011 - 41 przypadków, w roku 2012 - 36 przypadków, natomiast w roku 2013 odnotowano 54 przypadki.

Największą liczbę stanowią przestępstwa przeciwko mieniu (346 przypadków w okresie od 2011 do 2013 roku), z czego najwięcej odnotowano kradzieży (132 przypadki), kradzieży

z włamaniem (75 przypadków) oraz oszustwa (54 przypadki). Najmniejszą liczbę przestępstw przeciwko mieniu stanowią: rozbój (10 przypadków, z czego w roku 2011 odnotowano 5 przypadków, w roku kolejnym 1, zaś w roku 2013 - 4 przypadki) oraz paserstwo (6 przypadków, z czego w roku 2011 odnotowano 1 przypadek, w roku kolejnym 2, zaś w 2013 roku 3 przypadki). Natomiast kradzieży rozbójniczych oraz wymuszeń rozbójniczych nie odnotowano w tym okresie w ogóle.

Widoczny jest wzrost przestępstw przeciwko mieniu tj. kradzież: w roku 2011 43 przypadki, w roku 2012 51, zaś w roku 2013 38 oraz oszustwo w roku 2011 10 przypadków, w roku 2012 o jedno więcej, zaś w roku 2013 odnotowano 23 przypadki.

W okresie 2011 - 2013 roku odnotowano 1724 przypadki związane z licznymi wykroczeniami, z czego największą liczbę stanowią wykroczenia w postaci naruszania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym (1034 przypadków, w podziale na lata: 2011 r. - 337 przypadków, 2012 r. - 341, 2013 r. - 356 przypadków). Kolejnym wykroczeniem stanowiącym 170 przypadków są wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu. Liczbę 87 przypadków stanowią wykroczenia przeciwko obyczajowości publicznej (w roku 2011 - 29 przypadków, w 2012 r. - 32, a w 2013 r. - 26 przypadków). W okresie od 2011 do 2013 wykroczenia dotyczące handlu narkotykami i substancjami psychoaktywnymi stanowią 3 przypadki, zaś wykroczenia dotyczące posiadania narkotyków i substancji zakazanych stanowią 17 odnotowanych przypadków.

9. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności poprzez narażenie tych osób na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Od dnia 30 czerwca 2011 r. na terenie Gminy Żarów funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. Zespół jest tu rozumiany jako grupa specjalistów współpracujących ze sobą

w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemycy w rodzinie.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- Policji
- oświaty
- organizacji pozarządowych
- kuratorzy sądowi.

Działanie zespołu interdyscyplinarnego ma służyć zintegrowaniu działań instytucji lokalnych i zwiększeniu efektywności podejmowanych działań interwencyjnych i pomocowych w momencie zaistniałego problemu. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemycy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemycy w rodzinie. Zadania zespołu określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemycy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Należą do nich:

- 1) diagnozowanie problemu przemycy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemycy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemycy w rodzinie,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemycy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemycy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemycy

oraz efektów tych działań.

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty". Jest to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, na którą składa się odpowiednia dokumentacja i sposób postępowania w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia występowania przemocy.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2011 – 2013 przez uprawnione podmioty.

PODMIOTY UPRAWNIONE DO WSZCZĘCIA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
PRZEDSTAWICIELE JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ	3	5	8
PRZEDSTAWICIELE GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	0	0	0
PRZEDSTAWICIELE POLICJI	6	2	7
PRZEDSTAWICIELE OŚWIATY	0	2	2
PRZEDSTAWICIELE OCHRONY ZDROWIA	0	0	0
LICZBA NK OGÓŁEM	9	9	17

Dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Żarów

Z danych statystycznych dotyczących liczby założonych Niebieskich Kart wynika, że mamy do czynienia z tendencją wzrostową: w roku 2011 oraz w roku 2012 założono 9 Niebieskich Kart, natomiast w roku 2013 liczba ta wzrosła prawie dwukrotnie do 17. W 2011 roku najwięcej Niebieskich Kart założyli przedstawiciele Policji, co stanowi 66,66% wszystkich NK oraz przedstawiciele pomocy społecznej, co stanowi 33,34%. Z pozostałych podmiotów wymienionych w ustawie nie otrzymano NK. W kolejnych latach 2012 - 2013 najwięcej Niebieskich Kart założyli przedstawiciele jednostki organizacyjnej pomocy społecznej: w roku

2012 - 5 NK, co stanowi 55,55% natomiast w roku 2013 – 8 NK, co stanowi 47,06%. Funkcjonariusze Policji w roku 2012 uruchomili 2 procedury „Niebieskie Karty”, a w roku kolejnym 7 procedur. Przedstawiciele oświaty założyli 2 Niebieskie Karty, zarówno w roku 2012 jak i w 2013 r.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w latach 2011 - 2013

OSOBA DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE:	ROK 2011	%	ROK 2012	%	ROK 2013	%
KOBIETA	8	88,88	9	100	12	70,59
MĘŻCZYŻNA	0	0	0	0	0	0
MAŁOLETNI	1	11,11	0	0	5	29,41
OGÓŁEM:	9		9		17	

Liczba sprawców przemocy domowej w latach 2011 - 2013

OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC W RODZINIE:	ROK 2011	%	ROK 2012	%	ROK 2013	%
KOBIETA	1	11,11	2	20	3	16,67
MĘŻCZYŻNA	8	88,88	8	80	15	83,33
NIELETNI	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM:	9		10		18	

Dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Żarów

Analizując założone Niebieskie Karty uzyskaliśmy dane statystyczne dotyczące liczby osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc, w podziale na płeć. I tak - w roku 2011 - 88,88% osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowiły kobiety, wówczas 1 dziecko dotknięte było przemocą, natomiast w roku kolejnym 100% stanowiły kobiety. Dane z roku 2013 wskazują, że 17 osób było dotkniętych przemocą, z czego 70,59% stanowiły kobiety, a 29,41% osoby małoletnie. W okresie od 2011 roku do 2013 nie wykazano, aby mężczyźni byli ofiarami przemocy domowej.

Dane statystyczne pokazują, że największą liczbę osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią mężczyźni, w roku 2013 liczba ta wzrosła do 15 przypadków. Kobiety w pięciu przypadkach są sprawcami przemocy domowej, co w statystyce przekłada się następująco:

w 2011 r. - 11,11%, w 2012 r. - 20 %, natomiast w 2013 r. - 16,67%. Analiza danych wskazuje, że liczba kobiet będących sprawcą przemocy pokrywa się z liczbą małoletnich, które są ofiarami przemocy. Można więc stwierdzić, iż w przedstawionych przypadkach kobiety są sprawcami wobec swoich dzieci.

Porównując ogólne wyniki statystyczne założonych Niebieskich Kart oraz liczbę osób doznających przemocy, jaki i stosujących przemoc, należy stwierdzić, że liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2011-2013 jest o 2 mniejsza, niż liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w tym okresie. Stąd wniosek, iż dwie osoby z rodziny stosują przemoc wobec małoletnich.

Dane statystyczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Żarów.

DANE W ZAKRESIE:	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
LICZBA POSIEDZEŃ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	2	9	16
LICZBA POWOŁANYCH GRUP ROBOCZYCH	3	9	17
LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART C	2	5	13
LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART D	1	2	13
LICZBA ZAKOŃCZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY PROCEDUR NIEBIESKIE KARTY NA SKUTEK USTANIA PRZEMOCY W RODZINIE	0	0	1
LICZBA ZAKOŃCZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY PROCEDUR NIEBIESKIE KARTY NA SKUTEK ROZSTRZYGNIĘCIA O BRAKU ZASADNOŚCI PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ	0	5	6
LICZBA PRZEKAZANYCH PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY ZAWIADOMIEŃ DO ORGANÓW ŚCIGANIA O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA W ZWIĄZKU Z UŻYCIEM PRZEMOCY W RODZINIE	2	2	8, z czego 4 samodzielnie
LICZBA PRZEKAZANYCH PRZEZ ZESPÓŁ WNIOSKÓW DO GKRPA O ZOBOWIĄZANIE DO LECZENIA ODWYKOWEGO	0	3	8
LICZBA PRZEKAZANYCH PRZEZ ZESPÓŁ WNIOSKÓW O WGLĄD W SYTUACJĘ MAŁOLETNIICH DZIECI LUB RODZINNĄ PRZEKAZANYCH PRZEZ ZESPÓŁ	0	3	8

Z analizy danych statystycznych pracy zespołu interdyscyplinarnego wynika, że z roku na rok wzrasta liczba posiedzeń zespołu: w roku 2011 odbyły się 2 posiedzenia, w kolejnym 9 natomiast w 2013 r. odbyło się 16 posiedzeń zespołu. Liczba posiedzeń ściśle związana jest z liczbą zakładanych Niebieskich Kart, gdyż przewodniczący zespołu za każdym razem po otrzymaniu formularza Niebieskiej Karty „część A”, w ciągu trzech dni zwołuje zespół interdyscyplinarny.

W latach 2011 - 2013 powołano do pracy z rodziną 29 grup roboczych. Liczba powołanych grup roboczych pokrywa się z liczbą założonych Niebieskich Kart, gdyż tworzone są one dla każdej rodziny w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"(Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245) wynika, że procedurę można zakończyć w dwóch przypadkach:

- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Wyżej wskazane dane pokazują, że w drugim półroczu 2011 r. wszczęto 9 procedur, które w danym roku nie zostały zakończone, z uwagi na konieczność monitorowania sytuacji w rodzinie. W roku 2012 zakończono prowadzenie 5 procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności prowadzenia kolejnych działań np. zmiana miejsca zamieszkania przez osobą stosującą przemoc czy rozstanie partnerów. Natomiast w roku 2013 zakończono 7 procedur, w tym 1 z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, zaś 6 z powodu braku zasadności podejmowana działań.

Zespół interdyscyplinarny w swoim działaniu w roku 2011 i 2012 dwukrotnie zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie, zaś w roku 2013 cztery razy. W okresie od 2011 r. do 2013 r. Zespół przekazał 11 wniosków do GKRPA o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

W latach 2011 - 2013 z wniosku zespołu interdyscyplinarnego przesłano 11 wniosków do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację małoletnich dzieci.

Liczba działań w zakresie przemocy domowej w okresie 2011 - 2013

DANE W ZAKRESIE:	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
LICZBA INTERWENCJI DOMOWYCH W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ	221	51	20
LICZBA ZAWIADOMIEŃ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA ZNĘCANIA SIĘ NAD RODZINĄ	12	42	25
LICZBA POSTĘPOWAŃ W SPRAWIE ZNĘCANIA SIĘ NAD RODZINĄ UMORZONYCH	7	7	10
LICZBA POSTĘPOWAŃ W SPRAWIE ZNĘCANIA SIĘ NAD RODZINĄ ZAKOŃCZONYCH AKTEM OSKARŻENIA	5	12	15
LICZBA WYROKÓW SĄDU W SPRAWIE ZNĘCANIA SIĘ NAD RODZINĄ	5	12	15

Dane statystyczne Komisariatu Policji w Żarowie

Z danych statystycznych uzyskanych z Komisariatu Policji w Żarowie wynika, że zmniejsza się liczba interwencji domowych w związku z przemocą domową w rodzinie.

Funkcjonariusze Policji w 2011 r. przyjęli 12 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w sprawie znęcania się nad rodziną, z czego 7 zostało umorzonych, natomiast 5 zakończyło się aktem oskarżenia i wyrokiem Sądu w sprawie znęcania się nad rodziną. W roku 2012 odnotowano 42 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną, z czego 7 zostało umorzonych, a 12 zakończyło się aktem oskarżenia i wyrokiem Sądu w sprawie znęcania się nad rodziną. W 2013 r. złożono 25 zawiadomień, z czego 10 zostało umorzonych, a 15 zakończonych aktem oskarżenia i wyrokiem Sądu w sprawie znęcania się nad rodziną.

10. OSOBY STARSZE I NIEPEŁNOSPRAWNE

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób starszych i niepełnosprawnych,

a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne w Gminie Żarów w oparciu o świadczenia z pomocy społecznej

Osoby niepełnosprawne	2011		2012		2013	
	L. osób	L. dzieci	L. osób	L. dzieci	L. osób	L. dzieci
Liczba osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności:	146	54	155	51	163	55
w tym:						
umiarkowany	76	-	83	-	84	-
znaczny	70	-	72	-	79	-
Liczba osób otrzymująca świadczenie z powodu wieku (po 75 r. ż.)	23	-	20	-	15	-

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej dot. korzystających ze świadczeń przyznawanych ustawą o świadczeniach rodzinnych

W Gminie Żarów zauważa się, że z roku na rok nieznacznie wzrasta liczba osób korzystających z pomocy z orzeczoną niepełnosprawnością. Zauważa się nieznaczną tendencję wzrostową w liczbie orzeczeń o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności. W roku 2013 zauważalny jest spadek osób otrzymujących świadczenie z powodu wieku. Różnice w liczbie dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności na przestrzeni wskazanego okresu są również nieznaczne. Zauważa się tendencję spadkową, a kolejno w roku 2013 wzrost o 4 dzieci z orzeczeniem.

Instytucje świadczące pomoc i opiekę osobom niepełnosprawnym na terenie Gminy Żarów:

- ZOZ Szpital Reumatologiczno - Rehabilitacyjny w Żarowie, ul. Wojska Polskiego 7
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, ul. Armii Krajowej 54, 58 -130 Żarów
- Przychodnia NZOZ „Pemed” - Małgorzata Pepera, ul. Krasieńskiego 12, 58 -130 Żarów
- NZOZ Centrum Medyczne „Serafin -Med”, ul. Hutnicza 1, 58 – 130 Żarów
- Przychodnia NZOZ „Medicus”, ul. Armii Krajowej 56, 58 – 130 Żarów
- NZOZ Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego „Caritas” w Żarowie – opieka domowa, ul. Mickiewicza 8, 58 – 130 Żarów
- Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.

Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2011 – 2013

ROK	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
2011	25	4823	44 724
2012	14	2289	48 696
2013	24	4107	67 108

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie

Na przestrzeni lat 2011 – 2013, tylko w roku 2012 zaobserwowano spadek osób korzystających z usług opiekuńczych, w pozostałych latach taka forma pomocy utrzymuje się na podobnym poziomie (2011 r. – 25 osób, 2013 r. – 24 osoby). Kwota wydatkowana na realizację pomocy w postaci usług opiekuńczych wzrasta z każdym rokiem, osiągając najwyższy poziom w roku 2013 (kwota 67 108 zł).

Osoby przebywające w Domach Pomocy Społecznej w latach 2011 – 2013

ROK	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
2011	7	66	113 547
2012	10	91	162 288
2013	10	98	192 783

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że od roku 2012 utrzymuje się taki sam poziom liczby osób umieszczanych w Domach Pomocy Społecznej (10). Kwota wydatkowana na realizację tego zadania wzrasta z każdym rokiem, osiągając najwyższy poziom w roku 2013 (kwota 192 783 zł). Wzrost kwoty świadczeń spowodowana jest wzrostem średniego miesięcznego utrzymania w DPS przebywających tam pensjonariuszy.

Aktywność osób starszych w istotny sposób łączy się z potrzebami: osobistego rozwoju, poczucia własnej wartości, realizowania planów życiowych, dostosowania do zmieniających się warunków otoczenia, oczekiwań społecznych, a także własnych możliwości. Na poziom aktywności osób starszych wpływają w dużym stopniu stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna. Stan zdrowia może determinować możliwości angażowania się w działania na rzecz społeczności.

Na terenie Gminy Żarów poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej funkcjonują podmioty wspierające aktywność osób starszych i niepełnosprawnych, w tym emerytów i rencistów:

A. Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żarowie

Kategoria	2011 rok	2012 rok	2013 rok
1. Liczba osób zapisanych ogółem:	120	110	100
1.1 w tym kobiet	85	80	72
1.2 w tym mężczyzn	35	30	28

Dane statystyczne Żarowskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów

Z analizy danych wynika, że na przestrzeni lat 2011 – 2013 obserwuje się niewielki spadek osób starszych i niepełnosprawnych, korzystających z oferty Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żarowie, osiągając najniższy poziom w 2013 r. – 100 uczestników.

B. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Żarowie

Kategoria	2011 rok	2012 rok	2013 rok
1. Liczba osób zapisanych ogółem:	145	153	170
1.1 w tym kobiet	135	140	145
1.2 w tym mężczyzn	10	13	25

Dane statystyczne Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Żarowie

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że coraz więcej osób starszych korzysta z oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Na przestrzeni lat 2011 – 2013 obserwuje się cykliczny wzrost uczestników, osiągając najwyższy poziom w roku 2013 – 170 osób korzystających z zajęć proponowanych przez UTW.

C. Związek Kombatantów RP i byłych więźniów politycznych – koło miejsko – gminne w Żarowie.

Związek jest organizacją kombatancką o charakterze wielośrodowiskowym, zrzeszającą obywateli polskich, którzy walczyli o wolność, suwerenność i niepodległość Ojczyzny w formacjach Wojska Polskiego, sojuszniczych armii państw koalicji antyhitlerowskiej,

podziemnych organizacjach ruchu oporu oraz byłych więźniów hitlerowskich obozów koncentracyjnych i stalinowskich łagrów.

Działalność Związku głównie ukierunkowana jest na:

- kształtowanie aktywnych postaw członków w pracy dla dobra Ojczyzny i tworzenie warunków do współpracy środowisk kombatanckich w imię nadrzędnych interesów narodu i państwa, umacnianie solidarności kombatanatów w kraju i za granicą,
- reprezentowanie interesów swych członków wobec władz państwowych i samorządowych oraz instytucji i organizacji społecznych, obrona interesów i uprawnień kombatanckich, otaczanie opieką członków Związku i pozostałych po nich wdów i wdowców, zwłaszcza w zakresie spraw socjalnych i zdrowotnych, obrona godności i honoru członków Związku,
- popularyzowanie i utrwalanie w pamięci społecznej dziejów walk niepodległościowych, udział w procesie wychowania młodzieży w duchu patriotyzmu i obywatelskiego oddania Ojczyźnie oraz działanie na rzecz opieki nad miejscami pamięci narodowej.

11. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŻARÓW

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta wypełniona przez dyrektorów szkół oraz pedagogów, którzy winni mieć możliwość kształtowania lokalnej polityki społecznej. Dzięki wypełnionym formularzom wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Słabe strony gminy

Na podstawie otrzymanych 6 sztuk ankiet rozesłanych do szkół na terenie gminy Żarów zarysowały się najważniejsze problemy społeczne, które dotykają zarówno uczniów jak i rodziny. Szkoły miały wskazać maksymalnie cztery najważniejsze problemy społeczne. W odpowiedzi zarysował się następujący katalog najistotniejszych problemów społecznych:

- ubóstwo (5 wskazań),
- nadużywanie alkoholu oraz alkoholizm (4 wskazania),

- brak kompetencji wychowawczych wśród rodziców – niekonsekwencja wobec dzieci (3 wskazania),
- eurosieroctwo (3 wskazania),
- rodziny rozbite (3 wskazania),
- złe warunki mieszkaniowe (2 wskazania),
- rodzice – zbyt mała ilość czasu poświęcona dzieciom przez rodziców (1),
- konflikty w rodzinie (1),
- niski poziom kultury osobistej, wulgaryzacja języka (1),
- brak pracy (1),
- uzależnienie od gier (1),
- problemy emocjonalne uczniów i rodziców (1),
- przemoc domowa (1).

Najczęstszym problemem społecznym wskazywanym przez gminne szkoły było ubóstwo, które wskazano w 5 ankietach. Kolejnym problemem jaki wskazano był alkoholizm rodziców. Szkoły obserwują również problem eurosieroctwa oraz rodzin rozbitych. Oba problemy wskazane zostały przez 3 szkoły (co stanowi 50 % badanych podmiotów). W dwóch przypadkach zwrócono uwagę na złe warunki mieszkaniowe uczniów. Ponadto pojawiły się pojedyncze wskazania takich problemów społecznych jak: niski poziom kultury osobistej, konflikty rodzinne, brak pracy, uzależnienia od gier, przemoc domowa, problemy emocjonalne uczniów.

Jednym z pytań zawartych w ankiecie było pytanie o to, jakie badania należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży, rodziców na terenie naszej gminy, aby skuteczniej pomagać tym grupom. W odpowiedzi nakreślony został następujący katalog propozycji:

- badanie dotyczące metod i stylów wychowawczych, badanie alkoholizmu,
- działania dotyczące przeciwdziałania wulgaryzacji języka, przejawów dyskryminacji i odrzucenia,
- edukacja prawna rodziców,
- dożywianie dzieci,
- program pod hasłem „ Walkę z agresją zaczynam od siebie”,
- badanie przyczyn występowania zjawisk patologii społecznych.

Szkoły wskazywały również podmioty z którymi należałoby podjąć współpracę, aby zapewnić skuteczniejszą opiekę dla dzieci i młodzieży. Do tych podmiotów należą:

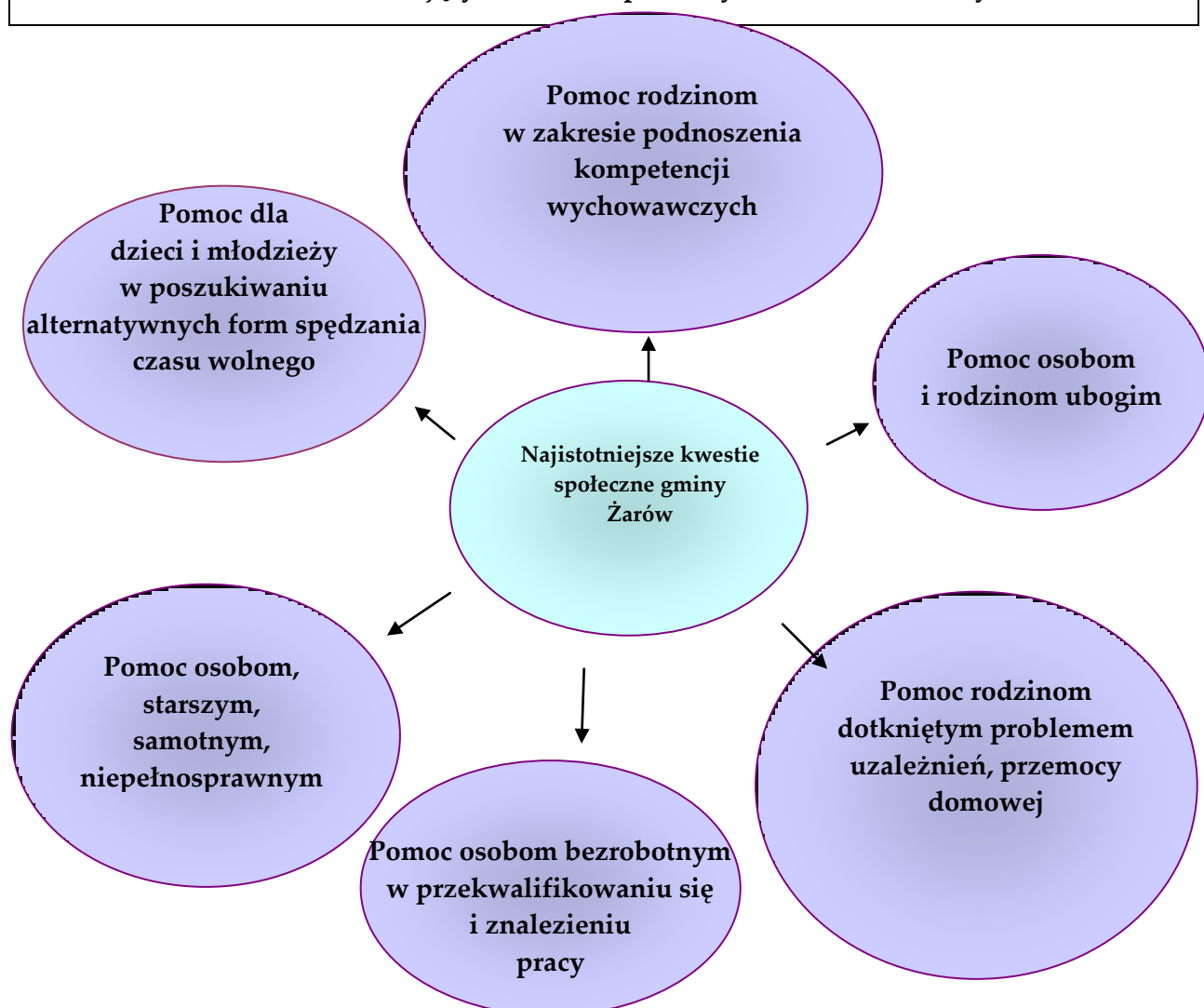
- stowarzyszenia z terenu gminy, różne fundacje, służba zdrowia,
- PCPR, Sąd Rejonowy, Sanepid, Policja, OPS, PIK, Zespół Interdyscyplinarny.

W dwóch przypadkach szkoły wskazały, iż należy kontynuować współpracę z dotychczasowymi instytucjami i organizacjami takimi jak: OPS, „Edukacja”, Policja, Sąd.

Ankieta miała również dostarczyć odpowiedzi na pytanie o działania, kwestie jakie powinny znaleźć się w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą. Najczęstszą propozycją było: zorganizowanie czasu wolnego uczniów po zajęciach. Ponadto należałoby zapewnić bezpłatne zajęcia dla dzieci i rodzin w Gminnym Centrum Kultury i Sportu, postawić na pracę z rodzicami, warsztaty umiejętności wychowawczych oraz zorganizowanie miejsca poza terenem szkoły, gdzie młodzież mogłaby spędzać czas w konstruktywny sposób. Jedna ze szkół wskazała, iż program powinien podejmować próby rozwiązania problemów agresji słownej, wspierania kompetencji wychowawczych rodziców w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb dziecka przez rodziców.

Reasumując, wśród wskazanych problemów społecznych pojawia się kilka kwestii. Jedną z nich jest brak ofert zajęć pozalekcyjnych, bezpłatnych ofert GCKiS, warsztatów kompetencji rodzicielskich. Nadal bolączką jest problem alkoholizmu rodziców. Do ważnych problemów zaliczono także ubóstwo, eurosieroctwo, rozwody oraz niekorzystne warunki mieszkaniowe.

Rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych na terenie Gminy Żarów

12. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Bezrobocie

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- osoby bezrobotne długotrwale podnoszą swoje kwalifikacje w ramach realizowanych projektów,
- istnienie organizacji pozarządowych (z którymi współpracują władze lokalne) pomagających osobom bezrobotnym,
- coraz lepsze przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,
- ciągłe rozwijanie programów adresowanych do osób bezrobotnych,
- realizacja programów wartych upowszechnienia, skierowanych do osób bezrobotnych,
- spadek poziomu bezrobocia,
- przestrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy między władzami gminy a organizacjami pozarządowymi,
- wzrost mobilności zawodowej,
- wzrost dostępności ofert pracy.

Słabe strony

- występowanie problemu bezrobocia jako istoty społecznej,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia.

Szanse

- lokalne i regionalne działania skierowane do długotrwale bezrobotnych,
- wzrost mobilności geograficznej poprzez korzystanie z ofert pracy w miejscu i poza miejscem zamieszkania.

Zagrożenia

- brak szerszego dostępu do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem oraz zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodziny

Mocne strony

- współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży oraz dobra komunikacja instytucji pozarządowych z samorządowymi i rządowymi,
- aktywna praca pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi oraz zapobiegających dysfunkcjom w rodzinie,
- istnienie placówek resocjalizacyjnych na terenie gminy,
- aktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych,
- zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego,
- stałe podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą,
- propagowanie idei wolontariatu,
- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach funkcjonujących na terenie gminy.

Słabe strony

- niedostateczna liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- brak specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży,
- unikanie współpracy ze szkołą przez niektórych rodziców.

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- właściwa ocena hierarchii potrzeb i właściwe diagnozowanie problemów społecznych,
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- decentralizacja władzy sprzyja pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- właściwe wykorzystywanie posiadanych środków,
- coraz bogatsza oferta skierowana do dzieci i młodzieży,
- rozbudowa infrastruktury sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- coraz bogatsze oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną,
- coraz bogatsza oferta programów profilaktycznych.

Zagrożenia

- występowanie zjawisk: uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności, rozpadu więzi społecznych, a co za tym idzie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- brak wspierania pracy dydaktycznej i wychowawczej szkoły przez niektórych rodziców utrudnia skuteczne rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży.

Mocne strony

- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi oraz baza lokalowa,
- funkcjonowanie dostępnego poradnictwa oraz dostęp do pobliskiej bazy leczenia odwykowego,
- prawidłowe wykorzystywanie środków z zezwoleń i dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,
- współpraca oraz stały przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz policją.
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- społeczności lokalne włączają się w działania pomocowe,
- systematyczna realizacja programów profilaktycznych, szkoleń , kampanii społecznych w przedmiocie profilaktyki uzależnień.

Słabe strony

- gmina nie dysponuje miejscami pobytu dla ofiar przemocy.

Szanse

- istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, w tym dla ofiar przemocy,
- pełne wykorzystywanie systemu informacji,
- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie problematyki uzależnień poprzez systematycznie wdrażane programy profilaktyczne.

Zagrożenia

- niewystarczające możliwości prawne, by sprostać potrzebom oraz oczekiwaniom społecznym w zakresie uzyskiwania skutecznej pomocy w dziedzinie uzależnień,
- niedostateczne wykorzystywanie systemu informacji,
- zjawisko zmęczenia, bezsilności, bezradności społecznej.

Bezdomność

Mocne strony

- możliwość określenia liczby bezdomnych,
- gmina posiada wiedzę dotyczącą miejsc grupowania się bezdomnych, dostrzega różnorodność problemu bezdomności i stosuje działania zapobiegawcze oraz współdziała z różnymi podmiotami w ramach pomocy ww. osobom,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- nie istnieje problem minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych,
- istnienie polityki społecznej w stosunku do problemu bezdomności,
- współpraca z mediami w przedmiotowym zakresie.

Słabe strony

- brak odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności.

Szanse

- dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- pozytywny wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności.

Zagrożenia

- zależność pomiędzy długotrwałym bezrobociem, a bezdomnością.

Problemy osób starszych

Mocne strony

- osoby starsze mają dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- istnienie profesjonalnie przygotowanej kadry,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- możliwość samorealizacji osób starszych w organizacjach samopomocowych,
- korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym,
- istnienie Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, UTW na terenie gminy.

Słabe strony

- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz świadczeniobiorców pomocy

społecznej; niski poziom życia w/w osób,

- osoby starsze nie mają możliwości kontynuowania aktywności zawodowej,
- niewystarczające możliwości finansowe w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych.

Szanse

- uwrażliwianie systemu oświaty na problem osób starszych,
- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej dla osób starszych jest szansą na poprawienie warunków ich życia.

Zagrożenia

- wzrost liczby osób samotnych,
- niewystarczające dostosowanie infrastruktury do osób starszych,
- migracja ludzi młodych na inne tereny oraz niekorzystne zjawiska demograficzne, niekorzystne dla pomocy społecznej założenia świadczeń służby zdrowia.

Niepełnosprawność

Mocne strony

- istnienie aktywnie funkcjonujących podmiotów w sferze niepełnosprawności,
- współpraca instytucji samorządowych, rządowych i pozarządowych,
- przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,
- zaangażowanie osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy,
- rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych,
- ciągła troska o utrzymanie bazy rehabilitacyjnej opieki medycznej nad osobami niepełnosprawnymi.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- brak pełnego rozpoznania liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- systematyczna współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- likwidowanie istniejących barier architektonicznych.

Zagrożenia

- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony

- istnienie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- dobry dostęp do opieki medycznej,
- potencjał funkcjonujących przedsiębiorstw,
- dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna,
- rozwój przemysłu na terenie gminy (Żarowska Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej).

Słabe strony

- niewystarczająca ilość oraz brak nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- słabo rozwinięta infrastruktura komunalna i sieć komunikacyjna na terenach wiejskich.

Szanse

- wzrost dostępności do szkół i poziomu wykształcenia,
- zagospodarowywanie akwenów wodnych dla celów turystycznych,
- korzystne dla komunikacji położenie regionu; dobre powiązania sieci dróg lokalnych z krajowymi.

Zagrożenia

- istnienie zagrożenia obojętnością i znieczulicą społeczną,

Rozwój kadr i służ pomocowych

Mocne strony

- wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej oraz kadra wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- działania socjalne z rodziną,
- istnienie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy,
- stałe doskonalenie zawodowe.

Słabe strony

- utrudniony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Szanse

- dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba etatów dla wykwalifikowanej kadry oraz okresowe przeciążanie pracowników socjalnych ilością zadań.

13. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

14. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Armii Krajowej 54, 58-130 Żarów.

1. Podmiot prowadzący:

Gmina Żarów

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy prawo energetyczne, ustawy o systemie oświaty, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, świadcząc następujące formy pomocy:

- przyznawanie świadczeń pieniężnych w postaci: zasiłków okresowych, stałych i celowych,
- dożywianie dzieci w szkołach,
- przyznawanie świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, funduszu alimentacyjnego, zasiłków i stypendiów szkolnych,
- świadczenie usług opiekuńczych,
- kierowanie do Domów Pomocy Społecznej,
- praca socjalna,
- koordynowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- udzielanie schronienia osobom bezdomnym,

- przyznawanie świadczeń niepieniężnych,
- reintegrację zawodową osób bezrobotnych,
- organizowanie działań środowiskowych przy współpracy podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy Żarów, w tym Partnerstwa lokalnego „Żarowskie Inicjatywy” (np. Drogowskaz Św. Mikołaja, Dzień Godności, Wigilia dla Osób Samotnych, Wieczera Integracyjna, Dzień Integracji Niepełnosprawnych, Śniadanie Wielkanocne itp.),
- edukację, poradnictwo, doradztwo.

Jednostka zatrudnia 7 pracowników socjalnych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdując się w trudnej sytuacji życiowej nie są w stanie wykorzystując własne starania, uprawnienia i zasoby jej pokonać, a przy tym spełniają ustawowe kryteria do otrzymania określonej pomocy.

4. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w OPS uczestniczy w licznych formach doskonalenia i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia: „Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej”, szkolenie dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskie Karty”, „Europejski Fundusz Społeczny”, szkolenia w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego, zasiłków i stypendiów szkolnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych, interwencji kryzysowej, przeciwdziałania alkoholizmowi, itp. Ponadto pracownikom pomocy społecznej organizuje się superwizję grupową.

5. Propozycje w zakresie rozwoju placówki:

- poszerzenie działań OPS o formę dziennego domu pomocy społecznej jako alternatywy dla usług opiekuńczych, usługi opiekuńcze na wsiach z możliwością delegowania organizacjom pozarządowym,
- modernizacja oraz wymiana sprzętu komputerowego.

Punkt konsultacyjny przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie

ul. Armii Krajowej 54, 58-130 Żarów.

1. Podmiot prowadzący:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje pomoc informacyjną, doradczą, psychologiczną, terapeutyczną i prawną. Punkt jest miejscem ogólnodostępnym, do którego mogą zgłaszać się osoby indywidualne oraz rodziny chcące uzyskać specjalistyczną pomoc w w/w zakresie.

Świadczone formy pomocy obejmują:

- pomoc osobom uzależnionym poprzez wskazanie placówek w zakresie leczenia odwykowego,
- prowadzenie rozmów motywujących do leczenia odwykowego,
- prowadzenie interwencji wobec osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
- udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu (motywowanie w kierunku nawiązania kontaktu z grupami samopomocowymi),
- udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w zakresie działań interwencyjno-wspierających dla członków rodzin osób uzależnionych,
- uruchomienie interwencji w przypadku rozpoznania przemocy domowej,
- uruchomienie interwencji w przypadku rozpoznania przemocy domowej,
- organizowanie warsztatów integracyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć opiekuńczo – wychowawczych, w tym organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży,
- wspieranie działań Grupy Wsparcia AA „Maria”,
- organizowanie i finansowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych w zakresie profesjonalnych form pomocy psychologicznej.

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do wszystkich mieszkańców Gminy Żarów, mających trudności życiowe.

Grupy zajęciowe w Wierzbnej, Łazanach, Siedlimowicach, Bukowie, Mrowinach, Kalnie

1. Podmiot prowadzący:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Realizowane pozalekcyjne zajęcia tematyczne mają na celu:

- rozwój osobowości dzieci i młodzieży,
- kształcenie postaw twórczych,
- rozwijanie pozytywnego nastawienia do życia,
- kształcenie umiejętności współdziałania w grupie,
- rozwijanie tolerancji wobec innych ludzi,
- rozwijanie i budzenie twórczości poznawczej,
- oferowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, promujących zdrowy tryb życia,
- minimalizowanie postaw agresji, likwidowanie przejawów przemocy,
- profilaktykę uzależnień,
- poznanie swoich atutów (mocnych stron) – poczucie własnej wartości.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie klientów):

Oferta jednostek skierowana jest do dzieci i młodzieży przede wszystkim ze środowisk wiejskich w wieku od 5 do 18 lat. Częstotliwość spotkań jest dostosowana do potrzeb uczestników.

4. Propozycje w zakresie rozwoju:

- zwiększenie oferty zajęć tematycznych w kolejnych miejscowościach, w których są warunki lokalowe i potencjał kadrowy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie

Co oferuje (zakres usług):

Do zadań Komisji należy w szczególności:

1. Prowadzenie postępowania zmierzającego do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego poprzez:

- rozmowę i motywowanie osób zgłoszonych do Komisji do podjęcia pracy nad sobą,
- skierowanie osoby nadużywającej alkoholu na badanie przez biegłego sądowego wydającego opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- kierowanie na konsultację ze specjalistą psychoterapii uzależnień,
- wnioskowanie do Sądu o wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Opiniowanie i ocena merytoryczna ofert wpływających do Komisji w przedmiocie rozwiązywania problemów alkoholowych i profilaktyki uzależnień.

3. Inicjowanie działań w zakresie określonym w art. 4¹ ust. 1 ustawy „o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”.

4. Opracowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz projektów uchwał zmieniających ten program jak też uczestnictwo Komisji w realizacji programu poprzez tworzenie wewnętrznych zasad kwalifikujących oferty w zakresie realizacji programu oraz nadzór nad ich wykonaniem.

5. Opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przedmiocie lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania.

6. Kontrolowanie przedsiębiorców w przedmiocie zasad i warunków korzystania z zezwoleń.

SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze

Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy

1. Co oferuje (zakres usług):

- psychoterapię i terapię osób uzależnionych i współuzależnionych,
- terapię osób doświadczających przemocy domowej oraz sprawców przemocy domowej,
- DDA,
- konsultacje psychiatryczne pacjentów poradni,
- prowadzenie szkoleń tematycznych i warsztatów psychologicznych dla pacjentów i ich rodzin oraz grup zawodowych, zaangażowanych w rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami.

2. Do kogo skierowana jest oferta?

Do osób uzależnionych i ich rodzin, współuzależnionych, grup zawodowych zajmujących się rozwiązywaniem problematyki uzależnień i przemocy domowej.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- poszerzenie oferty szkoleniowo – warsztatowej dotyczącej przeciwdziałania przemocy domowej,
- doposażenie poradni w sprzęt komputerowy.

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Żarowie

ul. Piastowska 10a, 58-130 Żarów.

1. Podmiot prowadzący:

Gmina Żarów.

2. Co oferuje (zakres usług):

- organizacja zajęć sportowych i edukacji kulturalnej dla dzieci i młodzieży (szkółka piłkarska, akrobatyka, tenis ziemny, plastyka, ceramika, Akademia Malucha, zajęcia muzyczne, wokaln – instrumentalne, teatralne, taneczne),
- organizacja zajęć dla seniorów w ramach UTW (języki obce, fizjoterapia, informatyka, malarstwo, rękodzieło, aerobik, zumba, śpiew),
- organizacja imprez sportowych i kulturalnych dla mieszkańców Gminy Żarów,

- wynajem obiektów sportowych oraz pomieszczeń na różnego typu spotkania okolicznościowe,

- wynajem sprzętu nagłośnieniowego, powierzchni reklamowych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży oraz seniorów. Zajęcia sportowe, edukacja oraz pozostałe oferty dla wszystkich mieszkańców Gminy Żarów.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- posiadanie nowych pomieszczeń na edukację kulturalną oraz organizację nowych i dotychczasowych imprez kulturalnych

- zakup podestów scenicznych.

Spółdzielnia socjalna „Raz, dwa, trzy” w Żarowie

ul. Armii Krajowej 17a, 58 – 130 Żarów

1. Podmiot ekonomii społecznej/ spółdzielnia socjalna

2. Co oferuje (zakres usług):

- usługi porządkowe (zamiatanie chodników, koszenie trawy, żywopłotów, sprzątanie cmentarza)

3. Do kogo jest skierowana oferta:

Mieszkańcy Gminy Żarów

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki:

- zakup sprzętu np. ciągnika, zamiatarki.

Placówka wsparcia dziennego „Cztery Pory Roku”

ul. Piastowska 10, 58 -130 Żarów

1. Podmiot prowadzący:

Żarowskie Stowarzyszenie Edukacja

2. Co oferuje (zakres usług):

Placówka prowadzona jest w formie opiekuńczej, zapewniając dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz

rozwój zainteresowań. Działalność ta polega w szczególności na:

- pomocy w nauce i odrabianiu zadań domowych, prowadzeniu zajęć edukacyjnych,
- realizacji programów i zajęć profilaktycznych, mających na celu kształtowanie prawidłowych postaw, zapobieganie zachowaniom dewiacyjnym, promowanie zdrowego stylu życia, właściwego odżywiania,
- organizacji zajęć rozwijających zainteresowania, dostosowanych do potrzeb dzieci (muzyczne – śpiew, taniec, plastyczne – oferowanie różnorodnych form wyrazu artystycznego, sportowe, oraz zajęcia na świeżym powietrzu, na boiskach i placach zabaw);
- zapewnieniu właściwego rozwoju psycho – społecznego (zajęcia integracyjne i relaksacyjne);
- organizowaniu zabawy (gry planszowe, zabawki, dowolność spędzania czasu wolnego);
- zapewnieniu dzieciom posiłku dostosowanego do ich potrzeb i pory dnia,
- organizacji wyjazdów edukacyjnych i wycieczek,
- udziale w konkursach gminnych o różnorodnym charakterze i tematyce, włączanie dzieci z placówki w imprezy i inicjatywy lokalne.

3. Do kogo skierowana jest oferta placówki:

Do dzieci i młodzieży w wieku od lat 7 do 15.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki:

- doposażenie placówki w sprzęt audiowizualny,
- zabezpieczenie środków na wyjazdy integracyjne dla dzieci,
- zaopatrzenie placówki w materiały do prac artystycznych.

15. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Żarowie o współpracy z sektorem pozarządowym (stan na dzień 31.12.2013 r.) wynika, iż na terenie Gminy Żarów funkcjonują następujące kluby i stowarzyszenia:

1. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Oddział Rejonowy w Żarowie, ul. Armii Krajowej 54, 58-130 Żarów
2. Stowarzyszenie „Nasz Kruków”, ul. Leśna 2 Kruków, 58 – 130 Żarów

3. Stowarzyszenie Miłośników Łażan „Przyjazna wieś”, ul. Strzegomska 45 Łażany, 58 – 130 Żarów
  4. Stowarzyszenie „Nasze Dzieci – Wspólna Szkoła” w Zastrużu, Zastruże 19a, 58 – 130 Żarów
  5. Polski Związek Wędkarski – koło w Żarowie, ul. Armii Krajowej 54, 58 – 130 Żarów
  6. ULKS „PIAST 2008” Żarów, ul. Piastowska 10, 58 – 130 Żarów
  7. UKS „Głęboka Purpura” Żarów, ul. Piastowska 10, 58 – 130 Żarów
  8. TKKF „Chemik” Żarów, ul. Zamkowa 15, 58 – 130 Żarów
  9. UGLKS „Goniec” Żarów, ul. Zamkowa 2, 58 – 130 Żarów
  10. UKS „Judoka” Imbramowice, Imbramowice, ul. Żarowska 45, 58 – 130 Żarów
  11. LKS „Zieloni” Mrowiny, Mrowiny, ul. Szkolna 18, 58 – 130 Żarów
  12. LKS „Zryw” Łażany, Łażany, ul. Sportowa 8, 58 – 130 Żarów
  13. LKS „Wierzbianka” Wierzbna, Wierzbna, ul. Świdnicka 21A, 58 – 130 Żarów
  14. LKS „Błyskawica” Kalno, Kalno 15, 58 – 130 Żarów
  15. UKS „Harcek” Żarów, ul. 1 Maja 2, 58 – 130 Żarów
  16. UKS „Volley” Żarów, ul. Piastowska 10, 58 – 130 Żarów
  17. Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych. Koło Miejsko – Gminne, ul. Armii Krajowej 53 a, 58 – 130 Żarów,
  18. Polski Czerwony Krzyż. Miejski Klub Honorowych Dawców Krwi im. L. Hirszfelda w Żarowie, ul. Zamkowa 10, 58-130 Żarów,
  19. Żarowskie Stowarzyszenie „EDUKACJA”, ul. Piastowska 10, 58-130 Żarów,
  20. Klub Sportowy „Zjednoczeni” Żarów, ul. Zamkowa 2, 58-130 Żarów.
  21. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Zielony Dąb” w Żarowie, ul. Zamkowa 2, 58-130 Żarów.
- Ponadto w Żarowie, przy ul. Akacyjnej 12 mieści się Fundacja „Nasze dzieci”.

16. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonując diagnozy skali problemów społecznych na terenie Gminy Żarów, Zespół opracowujący strategię, korzystał ze źródeł zastanych, którymi dysponuje m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy. Przy sporządzaniu analiz diagnostycznych korzystano również ze źródeł wywołanych, tj. badania ankietowe i analiza SWOT.

W wyniku analizy zgromadzonych danych Zespół uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania problemów w następujących obszarach:

- **rozwiązywanie problemów uzależnień** – uzależnienie jest jednym z problemów społecznych występujących na terenie gminy. Stanowi przyczynę szeregu negatywnych zjawisk, znacznie ograniczających wydolność wychowawczą rodzin, w związku z powyższym zasadna jest kontynuacja podejmowanych działań profilaktycznych i leczniczych.
- **wsparcie rodziny** – rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze należy jak najwcześniej rozpoznać. W odpowiedzi na sugestie szkół zasadne jest wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców, wdrażanie warsztatów, szkoleń itp.
- **przeciwdziałanie bezrobociu** – występowanie bezrobocia uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa. Pomimo tendencji spadającej w tym obszarze, istnieje konieczność kontynuacji programów reintegracji społecznej i zawodowej długotrwale bezrobotnych.
- **wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych** – zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a w szczególności samotnych, wymaga zapewnienia im właściwej opieki. Wraz z wiekiem nasilają się problemy zdrowotne oraz zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych, a zatem poszerzenie oferty np. o dom dziennego pobytu stanowiłoby alternatywę dla tej grupy osób.
- **przeciwdziałanie bezdomności** – brak schronienia zdecydowanie utrudnia realizację podstawowych funkcji społecznych. Bezdomność może przyczynić się do marginalizacji i wykluczenia społecznego. Znikomy problem bezdomności obserwowany w Gminie

Żarów nie zwalnia nas z obowiązku podejmowania działań oraz realizacji indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.

- **monitoring problemów społecznych i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi** – właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi oraz szerszym i skoordynowanym udziałem organizacji pozarządowych, może przyczynić się do skuteczniejszego wspierania mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są propozycje działań w obszarze polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Określona została misja, cele i kierunki działań.

1. MISJA

Zapewnienie mieszkańcom Gminy Żarów warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez kontynuowanie sprawnego systemu umożliwiającego osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

2. CELE STRATEGICZNE

Problem 1:

Uzależnienie jest jednym z problemów społecznych występujących na terenie gminy. Stanowi przyczynę negatywnych zjawisk, mających wpływ na dysfunkcję opiekuńcze – wychowawcze rodziców.

Cel strategiczny 1.

Realizacja profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień na terenie gminy

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i przemocą w rodzinie.
3. Kontynuacja stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy (m.in. alkohol i inne substancje psychoaktywne).
4. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego w przedmiotowym zakresie (psycholog, terapeuta uzależnień, psychoterapeuta ds. przemocy, radca prawny).
5. Kontynuacja działań w zakresie dostępności terapii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.
6. Dalsza edukacja i pedagogizacja rodziców w tematyce uzależnień, zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych.
7. Opracowanie i realizacja lokalnych programów: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przeciwdziałania narkomanii, poprzez ścisłą współpracę instytucji i placówek na terenie Gminy Żarów.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanymi przez Radę Miejską w Żarowie programami tj. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Program Wspierania Rodziny oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

Problem 2:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze należy jak najwcześniej rozpoznać.

Cel strategiczny 2.

Kontynuacja współpracy z dostępnymi podmiotami w zakresie tworzenia warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Cele szczegółowe:

1. Utrzymanie dostępności poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z dysfunkcją.
2. Wsparcie finansowe i merytoryczne rodzin w zakresie stwarzania dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju, zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
4. Zapewnienie asystentury rodzinom ze zdiagnozowaną dysfunkcją opiekuńczo –

wychowawczą.

5. Współpraca z Urzędem Miejskim w Żarowie w zakresie realizacji ulg dla rodzin wielodzietnych.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Kontynuacja specjalistycznego poradnictwa w obszarze problemów opiekuńczo – wychowawczych (psycholog, radca prawny, terapeuta uzależnień, psychoterapeuta).
2. Wspieranie finansowe i rzeczowe rodzin z ustawowych świadczeń przysługujących rodzinom.
3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
4. Prowadzenie, w zależności od potrzeb, grup wsparcia i grup samopomocowych.
5. Dalsze podejmowanie inicjatyw na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia hostelu.
7. Wspieranie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
  - organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
  - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
  - organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
  - organizowanie akcji wolontarystycznych, mających na celu pomoc dzieciom i rodzinom potrzebującym.
8. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.
9. Tworzenie nowych form działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
10. Wspieranie szkół w tworzeniu i wdrażaniu programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
11. Poszerzanie oferty w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, w szczególności z terenu gminy Żarów.
12. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie, w ramach kontynuowanej współpracy.
13. Interdyscyplinarne działania na rzecz rodziny przy wsparciu środowiska lokalnego.
14. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji w Żarowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

Problem 3:

Występowanie bezrobocia uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa.

Cel strategiczny 3.

**Kontynuacja programów, szkoleń i warsztatów w obszarze reintegracji społecznej
i zawodowej długotrwale bezrobotnych**

Cele szczegółowe:

1. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi, z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
2. Korzystanie z aktywnych form pomocy adresowanych do osób bezrobotnych, mających na celu aktywizację społeczną, edukacyjną i zawodową.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Stała współpraca z instytucjami zajmującymi się pomocą osobom bezrobotnym w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
  - a) organizacja stażów zawodowych,
  - b) kierowanie do prac społecznie – użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych,
  - c) promowanie szkoleń i doradztwa zawodowego.

2. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród osób długotrwale bezrobotnych.
3. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa oraz zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
4. Wsparcie materialne rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
5. Utrzymanie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy oraz samodzielne pozyskiwanie środków w tym zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji, Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych, WSSE.

Problem 4:

Zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a w szczególności samotnych wymaga zapewnienia im właściwej opieki. Wraz z wiekiem nasilają się problemy zdrowotne oraz zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.

Rozwój istniejącego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

1. Systematyczne rozpoznanie potrzeb i zapewnienie odpowiednich form opieki osobom starszym i niepełnosprawnym.
2. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym, a także dalsze świadczenie usług opiekuńczych.
3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia oferty w ramach dziennego domu pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez:
  - a. propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
  - b. ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
  - c. uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
  - d. rozwijanie usług opiekuńczych oraz sąsiedzkich, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług,
  - e. rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji,
  - f. integracja międzypokoleniowa,
  - g. aktywizacja wolontariatu Uniwersytetu Trzeciego Wieku do włączania osób zmarginalizowanych i samotnych.
2. Praca socjalna na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.
3. Wsparcie materialne dla osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych.
4. Współdziałanie z organizacjami rządowymi i pozarządowymi dla skutecznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, także w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

Problem 5:

Brak schronienia zdecydowanie utrudnia realizację podstawowych funkcji społecznych. Bezdomność może przyczynić się do marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Cel strategiczny 5.

Reintegracja osób bezdomnych ze środowiskiem

Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka – uprzedzanie zjawiska bezdomności.
2. Rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się przyczyną powstawania bezdomności.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Intensywna praca socjalna z osobami deklarującymi gotowość do współpracy w zakresie rozwiązywania ich indywidualnych problemów.
2. Wsparcie materialne, zapewnienie schronienia.
3. Wspieranie osób/rodzin po ich powrocie do środowiska, monitorowanie ich funkcjonowania aż do czasu uzyskania przez nich samodzielności.
4. Realizacja programu wychodzenia z bezdomności.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

Problem 6:

Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój, zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi oraz szerszym i skoordynowanym udziałem organizacji pozarządowych, może przyczynić się do skuteczniejszego wspierania mieszkańców.

Cel strategiczny 6.**Monitoring problemów społecznych oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi****Cele szczegółowe:**

1. Diagnoza stanu potrzeb społecznych.
2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
3. Ocena działań organizacji pozarządowych na terenie gminy, a także zwiększenie możliwości współpracy pomiędzy poszczególnymi organizacjami.

Kierunki działań do celów szczegółowych:

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez podmioty realizujące założenia strategii.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
3. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.

5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadre pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
6. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów, służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
7. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy.
8. Kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Środki finansowe:

Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. tworzenia programów osłonowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą

pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół oceniający poziom wdrażania strategii.

b. Roczna ocena wdrażania strategii dokonywana przez w/w zespół.

Przy budowie programów osłonowych, będących odpowiedzią na wskazane kierunki działań, znaczenie będą miały zasoby kadrowe, lokalowe i techniczne oraz środki finansowe gminne, jak i zewnętrzne. Programy i projekty można realizować w ramach własnych zasobów samorządu, poprzez organizacje pozarządowe lub poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność,**
2. **Skuteczność,**
3. **Celowość.**

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.

Uzasadnienie

Konieczność opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarów wynika wprost z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. i stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Dokument stanowi podstawę do realizacji programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Cele strategiczne oraz kierunki działań poprzedza diagnoza skali problemów, która jest niezbędnym punktem wyjścia do skutecznego programowania. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarów na lata 2015 – 2020 stanowi materiał wyjściowy do opracowywania szczegółowych programów osłonowych oraz pozyskiwania środków zewnętrznych.

Sporządziła:

Marta Plizga

Starszy inspektor ds. profilaktyki

i rozwiązywania problemów uzależnień